

05
2014

**SVENSKT STATLIGT INTERNATIONELLT BISTÅND I SVERIGE:
EN ÖVERSIKT**

Expertgruppen för biståndsanalys

Svenskt statligt internationellt bistånd i Sverige: en översikt

Rapport 2014:5

Expertgruppen för biståndsanalys (EBA)

This report can be downloaded free of charge at www.eba.se

This work is licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International License. To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

ISBN: 978-91-88143-01-3

Printed by Elanders Sverige AB
Stockholm 2015

Cover design by Julia Demchenko

Innehållsförteckning

Förord.....	1
Sammanfattning	4
Summary	6
Inledning	8
Vad är bistånd?	9
Biståndets mål och storlek.....	10
Varför är biståndsfinansierade verksamheters placering av intresse?	13
Vad är Sverige? Definitioner, avgränsningar och metod	15
Resultat: Offentlig sektor, inklusive avräkningar från biståndsramen	20
Avräkningar från biståndsramen	22
Sidas förvaltningskostnader i Sverige.....	24
Övriga statliga myndigheter	24
Forsknings- och utbildningssektorn.....	25
Övrig offentlig sektor.....	29
Resultat: Civila samhällets organisationer.....	30
Resultat: Den privata sektorn	35
Resultat: Övriga aktörer	37
Slutord	37
Referenser	40

Källor för datainsamling.....	43
Tabellbilaga.....	44
Appendix. Mått på bistånd som stannar i givarländer	58

Förord

Internationellt bistånd kräver som all verksamhet administration. En del av den administrationen sker i mottagarländerna och skapar därmed arbetstillfällen och konsumtion där, men en del sker i Sverige (och i andra länder). Biståndsinsatser behöver planeras, genomföras, kontrolleras, utvärderas och dokumenteras. Mycket av detta kan ske i mottagarlandet men en del behöver ske hos givaren. Utvecklingssamarbete består också av så mycket mer än ren överföring av pengar eller varor från givare till mottagare och kräver ofta mer i form av tjänster än bara banktransfereringar eller transporter. Exempel på tjänster som utgör bistånd är olika former av kunskapsöverföring t.ex. genom utbildning, förhandlingsstöd vid internationella förhandlingar och genom forskning framtagande av ny kunskap som är relevant för mottagarlandet. Flera av tjänsterna knutna till det svenska biståndet produceras av personer som är anställda och bor och konsumerar i Sverige.

I denna studie kartläggs svenskt statligt internationellt bistånd som användes i Sverige år 2013. Det har inte tidigare funnits någon sammanställning av hur många personer som arbetar med det svenska statliga internationella biståndet i Sverige. Inte heller är det känt hur stor del av biståndsmedlen som förbrukas i Sverige och som därigenom skapar ytterligare arbetstillfällen här. Kännedom om dessa storheter är av intresse av samma skäl som det är intressant att veta hur många som t.ex. arbetar i byggindustrin eller i jordbruket, dvs. för att förstå strukturen på svensk ekonomi och hur den påverkas av olika politiska beslut och åtgärder. Kunskap om hur strukturerna ser ut är också nödvändig vid analys av effektiviteten i det svenska statliga internationella biståndet.

Kartläggningen visar att det sammantaget rör sig om ca 3 800 helårsarbetskrafter och 7,2 miljarder kronor motsvarande 19 procent av biståndsramen år 2013. Kartläggningen avser bara det statliga biståndet. Dessa storheter är således direkt beroende av politiska beslut. Hur många som totalt sett arbetar med internationellt bistånd är inte känt och inte heller hur mycket av det svenska internationella biståndet som omsätts i Sverige.

Är 3 800 helårsarbetskrafter mycket? Det är nästan lika många som enligt SCB:s yrkesregister sysselsätts som "grovarbetare inom bygg och anläggning". Är det rimligt? Bistånd syftar trots allt till att främja utvecklingen i mottagarländerna. Utvecklingen i vissa länder är emellertid sådan att det inte går att arbeta med utveckling i landet utan man behöver hjälpa de människor som flyr från krig och elände. Kartläggningen visar att av de 3 800 helårspersoner så utgörs 1 400 av personer som arbetar med flyktingmottagande i Sverige och ca 4,6 miljarder av det statliga biståndet användes till flyktingmottagande.

Vad gör de återstående 2 500 personerna? Det framgår inte i detalj av den föreliggande studien. Det är lätt att tänka att om det var färre anställda i Sverige så skulle mer bistånd kunna ges till mottagarländerna. Frågan är dock vad som ska avses med "mer bistånd" eftersom bistånd är så mycket mer än pengaöverförelse och ibland produceras detta mervärde bäst i Sverige. Men i den mån som planering, kontroll, utvärdering och dokumentation kan ske i mottagarlandet kan även dessa verksamheter bidra till landets utveckling. En analys av effektiviteten i biståndet kräver således en djupare analys än den föreliggande.

En analys av effektiviteten i biståndet kräver också tillgång till data. De angivna storheterna i denna rapport är uppskattningar. De flesta biståndsaktörer redovisar inte så att det rakt upp och ner går att avläsa vilka medel som förbrukas i Sverige och hur många anställda som finns i den svenska verksamheten som är finansierat av det statliga biståndet. Olika antaganden har därför behövts göras. Dessa är nog redovisade i rapporten. I vissa fall saknas uppgifter helt. Det finns inget lagkrav på mindre ideella föreningar att ha en årsredovisning, utan det räcker med ett årsbokslut och årsbokslut behöver inte till skillnad från årsredovisning tillhandahållas utomstående och ett flertal föreningar har valt att inte låta EBA ta del av den ekonomiska redovisningen.

Vår ursprungliga tanke var att vi ska följa upp denna studie med regelbundna mellanrum för att kunna följa utvecklingen. Värdet av detta måste dock vägas mot den betydande insats som det visade sig kräva för att få fram uppgifterna i rapporten. Vår förhoppning är dock att denna rapport i sig kan bidra till ökad förståelse för hur det statliga biståndet är organiserat och utgöra ett underlag för framtida analyser om effektiviteten i det svenska biståndet.

Rapporten har skrivits av utredningssekreterare Jan Pettersson, EBA:s kansli och arbetet med rapporten har följts av en referensgrupp under ledning av kanslichef Sonja Daltung.

Stockholm i februari 2015

Lars Heikensten

Ordförande i EBA

Sammanfattning

En av de första frågor som gemene man ställer om utvecklingsbistånd är om det ”kommer fram”. Vad detta innebär är dock långt ifrån självklart.

Ett sätt att se på bistånd är som en rikare stats samlade kostnader för att uppfylla de biståndspolitiska målen. Detta arbete utförs i såväl utvecklingsländer som i rikare länder. En del arbete utförs i det enskilda givarlandet. Biståndets storlek är alltså inte samma sak som de medel som transfereras till ett mottagarland.

I de fall bistånd handlar om att transferera pengar, transportera varor eller förmedla tjänster till enskilda mottagarländer eller multilaterala organisationer är dessa ”produkter” ofta resultatet av flera ”produktionssteg” som kan ske på annat håll än hos mottagaren. Sådana steg tar naturligtvis resurser i anspråk. Dessa steg är sannolikt också sådana att vi skulle observera ett sämre fungerande bistånd om de inte utfördes. Exempel kan vara administrationskostnader i givarländer men även insatsvaror (låt oss säga förtillverkade brospann eller råvaror) och kunskap (utländska studenter i givarländer eller riskhanteringssystem för organisationers arbete i fält). Andra former av bistånd handlar om att bidra till så kallade kollektiva nyttigheter (klimatanpassning, utsläppsminskning, biologisk mångfald, miljöförvaltning) eller forskning. I många fall är verksamheters effekter inte beroende av deras geografiska lokalisering.

”Komma fram” kan också innebära att verksamheten fungerar och har avsedda effekter. I detta fall blir de viktiga frågorna vad man gör (vilka målen är och vilken typ av verksamhet som bedrivs) och hur man gör (vem som gör saker och på vilket sätt). Denna rapport handlar inte om dessa frågor utan är en kartläggning av biståndets användning i Sverige där biståndets målsättning, organisation och teknologi tas för givna. Förhoppningen är dock att denna kartläggning ökar möjligheten att studera biståndets utformning ur flera perspektiv.

Syftet med denna rapport är att kartlägga den del av det svenska biståndet som används inom Sveriges gränser. Vad som menas med detta är långt ifrån självklart. I rapporten förklaras de definitioner som används och det beskrivs tydligt hur beräkningarna görs. Det är självklart att andra, lika rimliga, definitioner ger andra storlekar på de belopp och antal anställda som beräknas.

Under året överfördes närmare 11,8 miljarder kronor ur biståndsramen till de totalt 182 sverigebaserade aktörer inom civilsamhälle, offentlig och privat sektor som ingår i denna studie. Beloppet motsvarar 31 procent av biståndsramens 38,2 miljarder kronor. I rapporten görs uppskattningen att knappt 7,2 miljarder kronor ur den svenska biståndsramen år 2013 hade en direkt användning i Sverige (motsvarande 19 procent av biståndsramen).

Av dessa 7,2 miljarder beräknas 6,3 miljarder kronor haft sin användning inom offentlig sektor, varav 4,6 miljarder finansierade kostnader för flyktingmottagande. Knappt 500 miljoner hade sin användning inom civilsamhället och närmare 100 miljoner inom privat sektor. Slutligen användes drygt 300 miljoner inom gruppen övriga aktörer. Inga beräkningar görs för så kallade återflöden, vilka definitionsmässigt till största del går till privat sektor.

Vad gäller sysselsättning uppskattas den biståndsfinansierade verksamheten i Sverige medföra 2 700 helårsarbeten i offentlig sektor (varav 1 400 helårsarbeten för flyktingmottagande), omkring 750 i civilsamhället, drygt 100 i privat sektor och ungefär 175 i gruppen övriga. Tillsammans innebär detta att en sysselsättning på 3 800 helårsarbeten finansieras av de biståndsmedel som används i Sverige.

Summary

One way to define and understand official development assistance (ODA) is as a donor country's total costs for its work to achieve its aid policy goals. The activities involved take place in several countries, including within the donor country itself. A donor country's size of aid is thus not tantamount to the sum of transfers of financial resources from that donor to recipients.

When aid takes the form of money transfer, transportation of goods or the provision of services to specific recipients (countries or organisations), those "products" are usually the results of several production steps, many of which are geographically separated from the recipient. While these links use resources, they presumably also add value to the end products. Thus, their absence would entail inferior aid. Examples include donor country administration costs, supply of inputs (such as prefab components, technical assistance in donor countries, or raw material) and knowledge (e.g. foreign students in donor countries). Aid could also finance collective goods (climate adaptation or mitigation, emissions reduction, biodiversity) or research. In many instances, the impact of aid is not dependent on the physical location of operations.

The aim of this study is to chart out the part of Swedish development assistance that is being used in Sweden. Similar to any other use of fiscal resources, the use of international aid should be spent as efficiently as possible. However, the present study does not address questions such as whether the aid policy objectives are the right ones or if operations are effective or efficient. Thus, the goals, the organisation and the technology in the provision of aid are taken as given. Better information and a clear understanding of how resources are used will support informed and sensible policies and activities. This survey will hopefully facilitate various further studies on the workings of aid.

The meaning of "used" and "in Sweden" in "aid being used in Sweden" is far from obvious. The definitions used in this report, as well as how calculations are performed, are clearly stated. Alternative, equally valid, definitions and delimitations would yield other estimates of the size of aid being used in Sweden with its associated level of employment.

During 2013, almost 11.8 billion SEK of Swedish ODA were transferred to the 182 Sweden-based actors in civil society, public and private sector that are included in this study. This amounts to 31 per cent of Sweden's budgeted ODA for that year (38.2 billion). Almost 7.2 billion SEK had a direct use within Sweden (around 19 per cent of Sweden's ODA).

Of these 7.2 billion, 6.3 billion are estimated to have been used within the public sector, of which 4.6 billion financed costs for asylum seekers to Sweden. Almost 0.5 billion were used within civil society, just under 0.1 billion in the private sector, and a bit over 0.3 billion within the group "other actors". These estimates do not include return flows, aid funding used for procurement of goods and services from donor countries. Such reflows would, by definition, increase the size of the private sector's use of aid in Sweden.

In terms of employment in Sweden funded by Swedish ODA, it is estimated that around 2 700 persons (full-time equivalents) were employed in the public sector. About 1 400 of those are attributed to reception of asylum seekers. About 750 persons were employed in civil society organisations, over 100 in the private sector, and some 175 persons in the category "others". In sum, it is estimated that around 3 800 full-time positions in Sweden are financed by Swedish ODA.

Inledning

Denna rapport är finansierad med statliga biståndsmedel och skriven i Sverige. Det finns ett flertal andra biståndsfinansierade verksamheter som bedrivs i Sverige. Rapporten handlar inte om huruvida dessa verksamheter är ett bra användande av biståndsmedel – samtliga verksamheter är förenliga med vad som får kallas internationellt utvecklingssamarbete – utan syftar till att kartlägga hur stor del av Sveriges internationella bistånd som används i Sverige och av vilka aktörer samt vilken sysselsättning i Sverige som kan förknippas med medel från biståndsbudgeten. Vad som menas med både ”i Sverige” och ”används i Sverige” är långt ifrån självklart. I rapporten redogörs tydligt för hur beräkningarna görs.

Utöver det statliga biståndet samlas privata medel in, bland annat av organisationer med så kallade 90-konton. Ofta är det samma verksamhet som bedrivs med denna form av finansiering som med statliga biståndsmedel. Det innebär att de skattningar som görs av olika storheter i denna rapport i de flesta fall skulle vara större om även privat insamlade medel räknas in.¹

Beräkningarna ger vid handen att knappt 7,2 miljarder kronor ur den svenska biståndsramen år 2013 användes i Sverige (motsvarande närmare 19 procent av biståndsramen) av 182 aktörer inom civilsamhälle, offentlig och privat sektor. Dessa aktörer använde medlen bland annat för finansiering av närmare 3 800 helårspersoner i Sverige. Utöver dessa aktörer erhöll ytterligare 279 aktörer medel ur biståndsramen på tillsammans 75 miljoner kronor. Tabell 1 sammanfattar rapportens resultat per sektor. Av uppgifterna för offentlig sektor utgjorde kostnaden för flyktingmottagande i Sverige 4,6 miljarder respektive 1 400 helårspersoner.

Dessa resultat säger inte i sig någonting om biståndets kvalitet och ingen sådan bedömning görs heller i rapporten. Det centrala för biståndet är inte verksamheters geografiska placering utan om målen med biståndspolitikerna uppfylls i tillfredsställande grad. Däremot är kunskap om var biståndet används en viktig grund för att förstå många

¹ År 2013 uppgick dessa organisationers totala insamlade medel från allmänheten till omkring 5,8 miljarder kronor och närmare en miljard samlades in från företag (Svensk insamlingskontroll, 2014). Här ingår dock verksamheter av "icke-biståndsnatur" som antimobbing, cancer etc.

beslut inom biståndspolitiken och för att kunna studera effekter av förändringar av biståndspolitiken. Kunskap om dessa storheter bör utgöra ett nyttigt underlag i analyser av kvaliteten och effektiviteten i biståndet. Kunskap om hur mycket av biståndet som används i Sverige saknas. Därför har EBA tagit fram denna rapport. Det datamaterial som presenteras finns tillgängligt för nedladdning på EBA:s hemsida.

Tabell 1. Svenskt bistånds användning i Sverige

Sektor	Antal aktörer totalt	Antal aktörer > 1 miljon	Uppskattad Intäkter, biståndsram	Uppskattad användning i SE	Andel använd i SE	Personal i SE, fin. av ram
Offentlig sektor	85	64	8151	6290	77%	2739
Svenska CSO	182	68	2923	490	17%	758
Privat sektor	151	20	297	99	33%	114
Övriga aktörer	43	30	412	305	74%	172
Totalt	461	182	11784	7183	61%	3783

Not: Beräkningar över respektive sektor återfinns i tabell 3-15 i tabellbilagan.

Vad är bistånd?

Bistånd kan ibland handla om att sända pengar, såsom vid budgetstöd eller finansiering av ett lands investeringar eller import. Ibland kan det handla om att varor ska förmedlas, såsom livsmedelbistånd vid humanitära katastrofer. I dessa lägen utgör biståndet en mängd resurser som ska överföras till en mottagare där transaktionskostnader enbart minskar mängden möjlig verksamhet på plats. Förmedlingsproblematiken kan i dessa fall beskrivas som en logistikkedja (se t ex Oloruntoba och Gray, 2006).²

För annat bistånd kan "förmedlingsproblematiken" snarare beskrivas som en värdekedja (se t ex Gereffi et al., 2005) där "biståndstjänsten" produceras i flera led och där varje länk i denna kedja bör medföra ett mervärde till slutprodukten. Vid sidan av produktion av fysiska varor är exempel på sådan verksamhet kompetens- och kapacitetsutveckling av organisationer och myndigheter i mottagarländer eller stöd vid internationella förhandlingar om handelsavtal där länkar kan bestå av

² Se Lithman (2014) för en diskussion kring olika användning av transaktionskostnadsbegreppet inom det internationella utvecklingssamarbetet

förhandlingsstöd, undervisning, planering, utprovning, översyn, utvärdering och återrapportering.

Annan biståndsverksamhet saknar väldefinierade mottagare. Tydliga exempel är medfinansiering av produktionen av så kallade globala nyttigheter såsom stabiliteten i internationella system (klimatet, handelssystemet), utvecklande av vaccin mot tropiska sjukdomar, eller framtagande av underlag för biståndspolitiken.

Biståndsmedel används alltså på ett flertal olika sätt. Det kan förstås som rikare staters samlade kostnader för att bistå individer i andra länder att förbättra sina livschanser. Sveriges riksdag har bestämt att dessa kostnader ska uppgå till en procent av bruttonationalinkomsten. Det är (de traditionella) givarländerna som gemensamt inom OECD/DAC har kommit överens om vad som kan definieras som statligt utvecklingsbistånd. Grundkriteriet är att huvudmålet med verksamheten är ”att stödja ekonomisk utveckling och välfärd i utvecklingsländer” (se t.ex. DAC, 2013a, stycke 44).

Biståndets mål och storlek

Det uttalade övergripande målet med det svenska internationella biståndet är och har alltid varit att minska fattigdomen i världen (Odén, 2013).³ Den nu aktuella formuleringen lyder ”att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck”.⁴ Målet är nedbrutet i sex delmål: stärkt demokrati och jämställdhet, ökad respekt för mänskliga rättigheter och frihet från förtryck; förbättrade möjligheter för fattiga människor att bidra till och dra nytta av ekonomisk tillväxt och erhålla god utbildning; förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och

³ Detta torde gälla samtliga biståndsgivande länders uttalade mål. En intressant målbeskrivning återfinns i ”handels- och biståndspolitiska plattformen” från nederländska UD (2013, s. 6-7): ”We fight extreme poverty out of solidarity with people. We encourage trade and investment mainly in our own interests. Where aid and trade meet, we will act out of both solidarity and enlightened self-interest. Where such diverse motives play a role, conflicts of interest may arise. We will carefully weigh the different interests at stake, taking sustainable, inclusive growth as our guiding principle. After all, growth and equitable distribution do not automatically go hand in hand. Our aim in the longer term is to build a trade relationship with as many countries as possible.”

⁴ Denna målformulering gäller enbart bistånd under utgiftsområde 7 (Internationellt bistånd). ”Verksamhet inom andra utgiftsområden som räknas av från biståndsramen styrs av andra mål” (Regeringen, 2014, s. 5).

naturkatastrofer; förbättrad grundläggande hälsa; värnad mänsklig säkerhet och frihet från våld; räddade liv och upprätthållen mänsklig värdighet.

För att finansiera arbetet med att uppnå biståndets mål avsätts medel i statsbudgeten. För svensk del är det finansiella åtagandet sedan 1968 formulerat som ett utgiftsmål (prop. 1968:101): det svenska internationella biståndet ska uppgå till en procent av bruttonationalinkomsten (BNI).⁵ Enprocentmålet motsvarar 40,4 miljarder kronor år 2015 (prop. 2014/15:1, UO 7). Figur 1 visar omfattningen av den svenska biståndsbudgeten och utfall (som det rapporteras till OECD/DAC) som andel av nationalinkomsten. Rapporterat utfall skiljer sig från budgeterat belopp bland annat beroende på att stora bidrag till de multilaterala finansieringsinstitutionerna rapporteras som helhet till DAC det år skuldsedeln utfärdas medan budgeteffekten utgörs av årliga utbetalningar.⁶ BNI-prognosen hinner också förändras mellan den tidpunkt som budgeten läggs och den tidpunkt då utfallet rapporteras. Med undantag av perioden 1993–2005 har enprocentmålet uppfyllts i alla budgetar sedan 1976.⁷

Användningen av den enprocentiga biståndsramen kan påverkas genom nya bedömningar utan någon förändring i ambitionerna med biståndet eller av den verksamhet som bedrivs. Kanske gäller det i synnerhet bistånd som används i Sverige. Till exempel infördes år 2011 studieavgifter på svenska universitet för studenter från icke-EU-land. Studenter från biståndsmottagande länder kan få denna avgift betald (rent formellt sker detta i form av stipendier). En tolkning är att man nu synliggjorde en tidigare subvention vilket skulle innebära ett mer korrekt uppmätt bistånd. I alla händelser rörde sig det om ett regeringsbeslut med grund i utbildningsdepartementet snarare än en

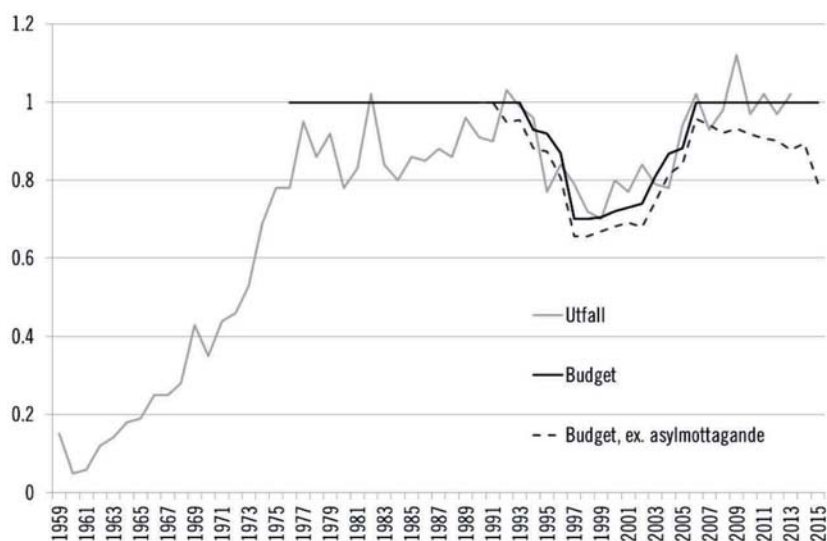
⁵ Ambitionen att det svenska internationella biståndet "så snart som möjligt uppgår till ungefär 1 procent" av nationalinkomsten kan dateras till 1961 (proposition 1962:100, sektion C).

⁶ Exempelvis utfärdade Sverige år 2002 en skuldsedel på närmare 3,5 miljarder kronor till Internationella utvecklingsfonden (IDA) vilken utbetalades under en period av nio år.

⁷ För år 2015 blir detta dock en tolkningsfråga. I budgetpropositionen för år 2015 (prop. 2014/15:1, UO 7, sid. 9) föreslås biståndsramen uppgå till 1 procent av beräknad bruttonationalinkomst (BNI) enligt det europeiska regelverket för nationalräkenskaperna ENS 1995. Enligt den uppdaterade ENS 2010 som infördes i september 2014, motsvarar biståndsramen istället 0,96 procent av beräknad BNI. Alliansens budgetmotion (Alliansen, 2014) använder samma beräkning av biståndsramen. Dock innehåller alliansens motion för utgiftsområde 7 (Motion 2014/15:2995) inte de 500 miljoner kronor som regeringen vill skjuta till additionellt till internationell klimatfinansiering.

analys om biståndets användning som i ett slag skapade detta bistånd (SFS 2010:543, SFS 2010:718). Den direkta effekten i samarbetsländerna av detta nya uppmätta bistånd var en kraftig minskning i antalet studenter från biståndsmottagande länder i Sverige, till exempel föll antalet nya inresande studenter från afrikanska länder till Sverige från 708 personer Ht 2010 till 209 personer Ht 2011 (UKÄ, 2013).⁸

Figur 1. Sveriges bistånd i procent av BNI, 1959-2015

Källa: OECD/DAC IDS online tabell DAC1 (utfall 1959-2013), Odén (2013, budget 1976-1989), respektive års budgetproposition (budget 1990-2015)

Budgettekniska skäl kan också påverka olika biståndsposter. Ett exempel är en del av de kostnader för flyktingmottagande i Sverige som tillskrivs biståndet. Eftersom biståndsrådet är oförändrat en procent av BNI kommer förändringar i dessa kostnader att direkt påverka övrig biståndsverksamhet. Ett annat exempel är avskrivning av mottagarländers äldre skulder. De privata krediter som löses in av

⁸ Dock kan systemen ha dynamiskt olika effekter: Att synliggöra kostnader för utbildning i Sverige och finansiera dessa med stipendier kan göra utbildningen mer attraktiv. Svenska institutet delar sedan 2011 ut stipendier som avser täcka levnadsomkostnader, vilket ökar möjligheten att studera i Sverige. Avgiften i sig gör samtidigt stipendier nödvändiga vilket sannolikt begränsar tillträdet.

Exportkreditnämnden bokförs till ett uppskattat marknadsvärde vilket kan utgöra en bråkdel av det nominella beloppet. Då skulderna skrivs av sker det dock till det nominella beloppet. Sådana avskrivningar kan ha en stor effekt på det uppmätta biståndet till ett enskilt mottagarland utan att någonting i sak har förändrats, med undantag för att en lägre skuldkvot ger större möjligheter för mottagarlandet att utverka nya lån. År 2003, 2006 och 2011 uppgick enligt OECD de svenska skuldavskrivningarna till 1,3, 2,1 respektive 1,2 miljarder kronor.⁹ Eftersom biståndsramen inte ändras från sin enprocentsnivå utgör skillnaden mellan dessa skulders nominella värde och marknadsvärde en direkt besparing för den svenska statsbudgeten (se Odén, 2007). Ju mer dessa poster varierar över åren, desto större är de budgetmässiga förändringarna i övriga biståndsverksamheter. Kraftiga och oväntade svängningar (volatilitet) i biståndsflöden har visat sig ha en dämpande effekt på biståndsmottagares ekonomiska tillväxt (Chauvet och Guillaumont, 2009).

Varför är biståndsfinansierade verksamheters placering av intresse?

Var biståndsverksamhet rent geografiskt är lokaliserad är i många fall inte avgörande för att målen med biståndet ska kunna uppnås. Det går utmärkt att tänka sig att ett biståndsfinansierat förhandlingsstöd kan ha större betydelse för ett utvecklingslands exportmöjligheter än annan biståndsverksamhet med samma mål som bedrivs direkt i landet, eller att en svensk facklig ombudsmans arbete i Sverige kan ha samma påverkan på arbetsrätten i ett annat land som arbetet bedrivs av lokalanställd personal. Ett exempel är UNICEF:s utveckling av mjukvaruplattformen RapidPro vars olika applikationer används i ett flertal länder. Vare sig utvecklingsarbetet eller moderatorernas placering vid tillämningarna (vilka sannolikt utgör de största kostnaderna i sammanhanget) är geografiskt bundna till de länder där applikationerna används.

Ett annat exempel är stipendiemedel för studenter levnadsomkostnader. Sådana stipendier kommer förvisso vistelselandet till del i form av studenternas konsumtion men den

⁹ Källa: OECD DAC tabell 1. I samtliga fall rör det sig om avskrivningar av fordringar som inte initialt var lån från den svenska staten.

stora effekten är snarast förknippad med den enskilde studentens framtida intjänandemöjligheter. Stipendier till studenter från utvecklingsländer för studier i Sverige (exempelvis så kallade Palme-stipendier), som innebär att verksamheten är förlagd till Sverige, har sannolikt större effekter på utvecklingsländers möjligheter till utveckling än motsvarande stipendier till svenska studenter i utvecklingsländer (exempelvis så kallade Linnaeus-stipendier). De stora kostnaderna förknippade med globala nyttigheter (med verksamhet lokaliserad på olika platser) ligger i framtagnandet av den globala nyttigheten snarare än i kostnaderna då tjänsterna förmedlas i praktiken (jämför exempelvis framtagnandet av malariavaccin och efterföljande vaccineringsprogram).

Samtidigt som det inte alltid är viktigt var verksamheten bedrivs så är kunskap om den geografiska placeringen viktig för översikt, överblick och granskning. Skälet att vilja veta är således att det underlättar ett informerat samtal om biståndsverksamheters inriktning och effekter. Underlättar eller försvårar rådande strukturer reformer inom politikområdet? Vilken hänsyn tas till effektivitet i förhållande till regionalpolitik, nationell näringspolitik eller nationell prestige till exempel vid placering av verksamhet såsom forskning? Vilka är effekterna för produktion och sysselsättning i Sverige? Hur påverkar val av verksamheters placering den politiska styrningen (exempelvis vad gäller möjligheterna att styra svenska, internationella eller lokala civilsamhällesorganisationer)? Utöver värdet av en överblick i sig är syftet med denna kartläggning att möjliggöra studier av sådana och liknande frågeställningar.

De frågeställningar som tentativt besvaras i denna rapport inkluderar: Hur stora är de sektorer i Sverige som delvis finansieras med svenska statliga biståndsmedel och vilken andel utgör biståndsfinansieringen? Vilka är aktörerna som arbetar med bistånd i Sverige? Hur många svenska privata företag har medel från Sida som sin främsta inkomstkälla? Hur många svenska arbetstillfällen är ett (direkt) resultat av Sveriges åtagande på biståndsområdet? Tanken är inte att analysera om verksamheten skulle kunna bedrivas på ett annorlunda sätt, i en annan skala eller i andra länder. I nästa avsnitt definieras vissa väsentliga begrepp och gjorda avgränsningar redogörs för.

Vad är Sverige? Definitioner, avgränsningar och metod

Denna rapport behandlar uteslutande svenskt statligt bistånd och svenska förhållanden. Enbart personer anställda och stationerade i Sverige räknas och inga kostnader för utlandsmyndigheter räknas in. Studien begränsar sig av praktiska skäl till senast tillgängliga år, 2013. Liknande studier för tidigare och kommande år skulle möjliggöra en jämförelse över tid. I detta avsnitt preciseras vad som avses med biståndsmedel som *används* i Sverige.

Definitionen av biståndets användning i denna studie är strikt geografisk i betydelsen att biståndet används inom Sveriges gränser. Det bistånd som studeras är de medel som överförs direkt från biståndsbudgeten eller avräknas från biståndsramen till aktörer i Sverige och en uppskattning görs av varje aktörs verksamhet i Sverige respektive utomlands vad gäller omsättning i pengar samt anställda. Ambitionen är således att enbart fånga de personer som är stationerade i Sverige.

Alternativa försök att mäta storleken på det bistånd som inte förmedlas utanför landets gränser, ibland i debatten benämnt bistånd som inte "går fram" till mottagarländer, presenteras i appendix. Det mått som närmast överensstämmer med definitionen i denna rapport är så kallat "icke-transfererat bistånd". Dessa alternativ är också mindre rättframma att utgå från för att uppskatta sysselsättningen i Sverige.

Denna rapporters definition av "används i Sverige" inkluderar inte så kallade återflöden. En mottagare av bistånd (ett land eller en multinationell organisation) kan upphandla varor eller tjänster från givarlandet. Sådana återflöden kan vara ett resultat av att en givare formellt kräver att givarlandets företag kontrakteras för inköp av biståndsmedel (så kallat bundet bistånd) men kan också vara ett resultat av att en mottagare upplever det "naturligt" att välja givarlandets företag (implicit bundet bistånd) eller att givarlandets företag vinner konkurrensutsatta transparenta upphandlingar.¹⁰ En

¹⁰ Pettersson och Johansson (2013) uppskattar en så kallad elasticitet på 0,1 för sambandet mellan givarländers bilaterala bistånd och bilaterala export. En tioprocentig ökning av ett givarlands bistånd till ett land är enligt detta resultat förknippat med en enprocentig ökning av exporten till samma land.

utförligare förklaring av återflöden återfinns i appendix. Kartläggningen inbegriper de medel som betalas ut direkt från Sida till svenska företag för vunna kontrakt i mottagarländer (se resultat för privat sektor) men dessa utgör sannolikt en mycket begränsad del av det totala återflödet. Kartläggningen fångar således inte alla aktiviteter som gynnar svenska ekonomiska intressen.

Eftersom privata företag inte redovisar vilka kunder de fakturerar finns ingen möjlighet att fånga all biståndsfinansierad verksamhet i Sverige. I rapporten används Sidas redovisning av utbetalade medel till svenska företag. Detta innebär exempelvis att medel från svenska ambassader till svenska företag i utlandet inte ingår i underlaget för att mäta de biståndsmedel som används i Sverige.¹¹ Inte heller ingår konsultbolags fakturering till CSO.¹² De företag som fakturerar från utlandet ingår inte i urvalet, oavsett hur många svenskar som är anställda i respektive företag och oavsett var dessa företags eventuella underleverantörer är stationerade.

De storheter som beräknas enligt definitionen i denna rapport mäter därför hur mycket statliga svenska biståndsmedel som används inom Sveriges gränser och hur många anställda som finansieras med dessa medel i ett första led, givet rådande strukturer i myndigheter, företag och organisationer. Det som uppmäts är således den ”direkta” användningen i betydelsen att inga effekter av följdbeslut beräknas (som då ett mottagarland kontrakterar svenska företag).

Det finns flera tänkbara alternativ till denna geografiska tolkning av ”svenskt” och ”Sverige” i ”svenskt statligt bistånd som används i Sverige”. Exempelvis skulle ett produktionsperspektiv försöka fånga värdet av produktionen av biståndstjänster i Sverige, vilket innebär att importinnehåll (produktion utförd i andra länder) räknas av. Ett skatteuppbördsperspektiv skulle å andra sidan försöka fånga alla de aktörer som levererar in skatt (och därmed bland annat särskilja utlandsstationerade icke skattskyldiga från skattskyldiga). Dessa definitioner skulle ge andra uppskattningar om de storheter som här beräknas. Tabell 2 ger en översiktlig bild av vilka verksamheter som täcks enligt den definition som används i denna studie.

¹¹ Medel utbetalade från ambassader till CSO torde i de allra flesta fall ingå i underlaget då källmaterialet i dessa fall är respektive organisations årsredovisning.

¹² I de fall dessa kostnader uppskattas som använda i Sverige av civilsamhällesorganisationerna påverkar detta inte totalen. I många fall bokförs dock sådan konsulterksamhet sannolikt som kostnader i fält.

Tabell 2. Verksamhet som räknas som svenskt bistånds användning i Sverige

Verksamhet som ingår i studien:

- Avräkningar från biståndsramen för verksamhet i Sverige (t ex. UD:s biståndsfinansierade verksamhet i Sverige, mottagande av asylsökande, stipendiemedel för studier i Sverige)
- Sidas förvaltningskostnader i Sverige
- Svenska statliga myndigheters verksamhet i Sverige (inklusive forskning och utbildning) finansierad ur biståndsramen
- Statliga företag och svenska kommuner och landstings verksamhet i Sverige finansierad ur biståndsramen
- Svenska civilsamhällesorganisationers (CSO) administration och operativa verksamhet i Sverige finansierad ur biståndsramen
- Svenska företags verksamhet i Sverige som faktureras Sida
- Sverigebaserade internationella organisationers verksamhet i Sverige finansierad ur biståndsramen
- Övriga svenska organisationers verksamhet i Sverige (t ex. forskningsinstitut, tankesmedjor) finansierad ur biståndsramen

Verksamhet som inte ingår i studien:

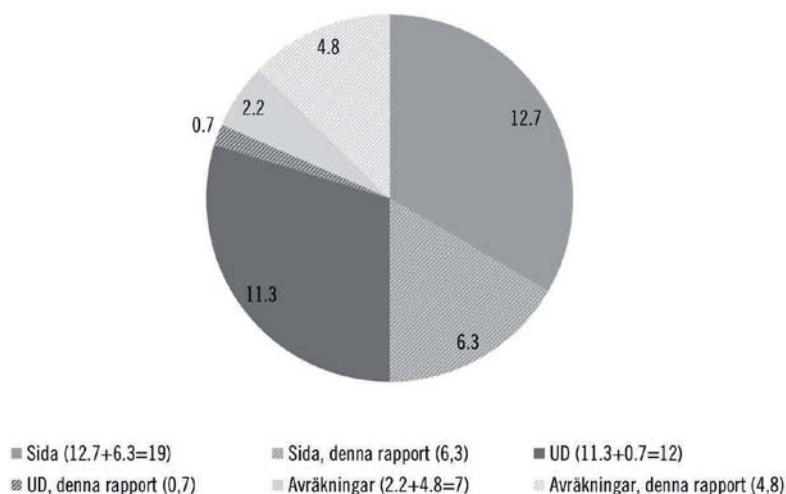
- Avräkningar från biståndsramen för verksamhet i utlandet (t ex. utlandsmyndigheter, EU)
- Sidas förvaltningskostnader i utlandet
- Svenska statliga myndigheters verksamhet i utlandet (inklusive utlandsstationerad personal) finansierad ur biståndsramen
- Statliga företag och svenska kommuner och landstings verksamhet utomlands finansierad ur biståndsramen
- Svenska CSO administration och operativa verksamhet utomlands finansierad ur biståndsramen
- Svenska företags biståndsfinansierade verksamhet i Sverige som faktureras andra aktörer än Sida*
- Svenska företags biståndsfinansierade verksamhet utomlands
- Återflöden: Svenska företags verksamhet i Sverige och utomlands av fakturering till utländska mottagare av svenskt bistånd (t ex. mottagarländer och FN-organs upphandlingar)**
- Övriga svenska organisationers verksamhet utomlands

Not: * | den mån aktörer redovisar detta under den verksamhet som bedrivs i Sverige så ingår beloppen i respektive aktörs redovisning. Sannolikt bokförs majoriteten som verksamhet i fält. ** Kartläggningen inbegriper de medel som betalas ut direkt från Sida till svenska företag för vunna kontrakt i mottagarländer (se vidare resultat för privat sektor) men dessa utgör sannolikt en mycket begränsad del av det totala återflödet.

Figur 2 beskriver i grova drag 2013 års biståndsram (38 miljarder) uppdelat på användning via Sida (inklusive Nordiska Afrikainstitutet, Folke Bernadotteakademien och Riksrevisionen), utrikesdepartementet

(UD) och i form av avräkningar. Majoriteten av både Sida och UD:s användning av biståndsmedel utgörs av transfereringar till regeringar, företag eller organisationer i andra länder och ingår därför inte i denna kartläggning. Däremot ingår 70 procent av avräkningarna i kartläggningen. Totalt uppgår överföringar av medel till aktörer i Sverige till 11,8 miljarder kronor. Ur denna total beräknas hur mycket som används inom Sverige och hur stor sysselsättning som är finansierad med dessa medel.

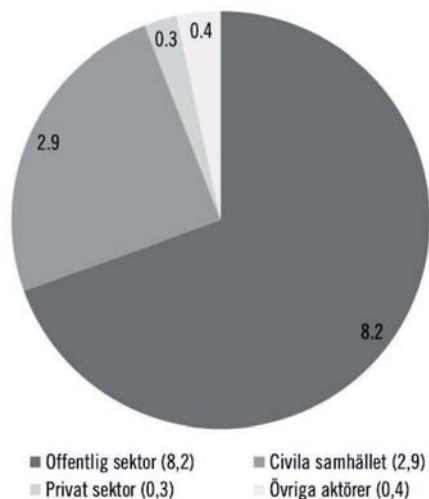
Figur 2. Sveriges biståndsram 2013 (totalt 38 miljarder kronor) via Sida (inklusive NAI, FBA och Riksrevisionen), UD och som avräkningar.

Not: Uppgifter i miljarder kronor.

De svenska aktörerna delas in i kategorierna offentlig sektor, civilsamhället och privat sektor samt aktörer som inte naturligt inordnas i någon av dessa tre. Figur 3 beskriver hur de 11,8 miljarder kronor som överförs till aktörer i Sverige fördelar sig efter sektor.

Figur 3. Svenska aktörers intäkter ur biståndsramen 2013 (11,8 miljarder kronor) uppdelade efter sektor.

Not: Uppgifter i miljarder kronor.

Två huvudsakliga indikatorer för verksamheten i Sverige används för respektive aktör: (i) Storleken, i pengar räknat, av de statliga biståndsmedel som används i Sverige; (ii) Antalet anställda i Sverige, uttryckt i helårsarbeten, som finansieras med dessa medel.

Kartläggningen har utgått från budgetpropositionen för år 2013. För respektive användare (UD, Sida, övriga förvaltningsmyndigheter samt avräkningsposterna) granskas respektive årsredovisning för en bedömning av dessa "primära" aktörers användning av medel i Sverige samt vilka medel som vidareförmedlas till övriga aktörer i Sverige. Utöver detta har Sidans redovisning för kontogrupperna 73 (bidrag till svenska aktörer) och 75 (köpta tjänster/varor av svenska aktörer) använts för att fånga aktörer som inte framgår av Sidans årsredovisning samt för att bättre förstå användningen av medel genom redovisningens förklaringstexter.

Utgångspunkten i datainsamlingen har varit att använda lätt tillgängliga källor (på internet) i ambitionen att underlätta replikerbarhet och att kunna upprepa denna insamling för tidigare och kommande år. Detta har dock inte varit fullt ut tillräckligt för att få en tillfredsställande täckning av uppgifter vilket framgår av källförteckningen.

Följande avsnitt presenterar resultaten för, i tur och ordning, offentlig sektor, civilsamhällets organisationer, privat sektor, samt de aktörer som inte inordnats i någon av de tidigare sektorerna. Det bör påpekas att denna kartläggning inte kommer vara fullt ut rättvisande, det behövs allt för många antaganden för detta. Rapporten är dock transparent rörande de antaganden och avvägningar som görs, med ambitionen att underlätta för läsaren att skapa sig en egen uppfattning om rimligheten i gjorda bedömningar. Beräkningar och antaganden för respektive organisation framgår mer detaljerat i den datafil (i Excelformat) som finns att ladda ned från EBA:s hemsida. Samtliga aktörer välkomnas att korrigera brister i materialet.

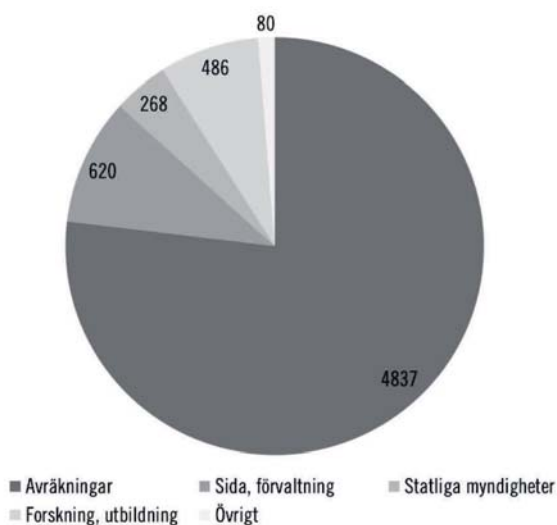
Resultat: Offentlig sektor, inklusive avräkningar från biståndsramen

Offentlig sektor inkluderar utrikesdepartement och Sida, övriga myndigheter (exklusive universitet- och högskolor) som har direkta uppdrag under biståndsramen i statsbudgeten eller som bedriver så kallad tjänsteexport och högskolesektorn (krediterade studieavgifter, forskningsmedel). Här redovisas också de avräkningar från biståndsramen som är att hänföra till offentlig sektor.¹³

Den samlade uppskattningen för offentlig sektor redovisas i tabell 3 (se tabellbilaga). Den uppskattade användningen i Sverige uppgår till närmare 6,3 miljarder kronor. Den sysselsättning som förknippas med dessa medel uppskattas till 2 739 helårsarbeten. Fördelningen för olika delsektorer framgår av figur 4 (kronor) och figur 5 (antal personer).

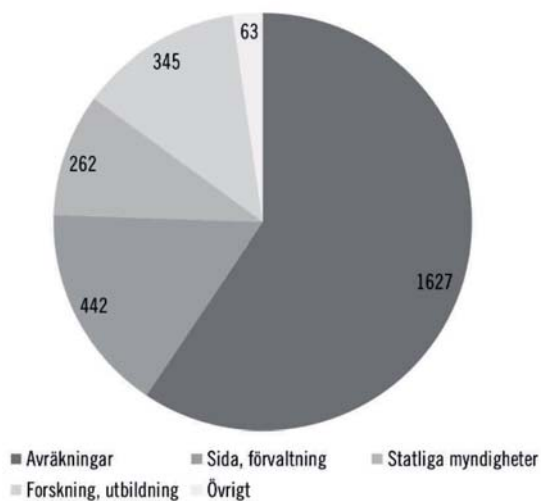
¹³ Utöver vad som här redovisas är det av avräkningarna enbart Världssjöuniversitetet (redovisas under övriga aktörer) som har sin användning i Sverige.

Figur 4. Biståndsmedel använda i Sverige, offentlig sektor (6,3 mdkr), efter delsektor

Not: Uppgifter i miljarder kronor.

Figur 5. Sysselsättning i Sverige finansierad av biståndsmedel, offentlig sektor (2 800 personer), efter delsektor

Not: Uppgifter i miljarder kronor.

Avräkningar från biståndsramen

Verksamhet som av regeringen bedöms följa OECD/DAC:s definition av bistånd men som återfinns under andra utgiftsområden i statsbudgeten än utgiftsområde 7 (Internationellt bistånd) benämns avräkningar från biståndsramen. I detta avsnitt studeras de avräkningar som inkluderar användning av medel i Sverige. Avräkningar för stöd via EU, till vissa FN-organ, OSSE samt ”bidrag till demokratiinsatser i Ukraina och Vitryssland” antas i sin helhet spenderas utanför Sverige och tas därför inte upp.¹⁴

Totalt beräknas avräkningarna från biståndsramen medföra att 4 837 miljoner kronor används inom Sverige. Den sysselsättning som finansieras med dessa medel uppskattas till 1 627 helårspersoner.

Kostnaden för utrikesförvaltningen vid utrikesdepartementet och utlandsmyndigheter som finansieras ur den svenska biståndsramen.

Den totala avräkningen för utrikesförvaltningen inkluderar kostnaden för den personal (i Sverige och utomlands) som arbetar med biståndsrelaterade frågor och den andel som tillskrivs biståndet för kontor, IT-lösningar, etc. på såväl utlandsmyndigheter som på utrikesdepartementet (UD). Kostnaden beräknas av UD utifrån en bedömning av hur stor del av respektive enhets kostnad som kan tillskrivas biståndsverksamhet (UD, 2012). Här används UD:s interna beräkningsunderlag vilket grundar sig på uppskattad andel av budgetutfallet tidigast tillgängliga år (i detta fall år 2011). Exempelvis tillskrivs för ambassaden i Bogotá 25 procent av kostnaden biståndsverksamhet och för UD:s enhet för internationell handelspolitik (IH) tillskrivs biståndet fem procent. Den totala kostnaden år 2013 beräknades till 461 miljoner kronor. Närmare 40 procent (180 miljoner) av kostnaden utgör kostnader i Sverige. Med hjälp av dessa andelar ur UD:s beräkningsunderlag och totalt antal anställda beräknas här det samlade antalet biståndsfinansierad personal som arbetar på UD (det vill säga i Sverige) till 175 personer (171 helårspersoner). Andelen män uppgår till 42 procent.¹⁵

¹⁴ I budgeten avräknas även 115 miljoner kronor för Myndigheten för Samhällsberedskap (MSB). Dessa ingår i redovisningen av myndigheter.

¹⁵ Medelantalet anställda (helårspersoner) stationerade på UD i Sverige under 2013 uppgick till 755 (738) personer. Här tillämpas samma personalandel som den andel av UD:s kostnader som tillskrivs biståndet på samtliga enheter (dvs. bortsett lokalkostnader och

Kostnader för mottagande av asylsökande

Sedan 1991 inkluderas i den svenska biståndsramen Migrationsverkets och svenska kommuner och landstings kostnader för mottagande av asylsökande från och med datum för asylansökan till och med bosättning efter beviljat uppehållstillstånd eller beslut om avslag, under förutsättning att den asylsökande kommer från ett (av OECD/DAC listat) låg- eller medelinkomstland och för som längst ett år.¹⁶ I budgetpropositionen antas 96 procent av antalet asylsökande komma från sådana länder vilket i den slutliga budgeten för 2013 innebar en avräkning för asylkostnader på 4 637 miljoner kronor, eller 12 procent av biståndsramen. Dessa kostnader löper så gott som uteslutande i Sverige, eventuellt med undantag för resekostnader för vidarebosättning (från utlandet) till Sverige. Figur 1 i inledningen visar hur dessa flyktingkostnader, som andel av BNI, har varierat över tid. Mellan 1991 och 2012 varierade denna avräkning, som andel av biståndsramen mellan 4,3 procent (2006) och 9,8 procent (2012). I budgetpropositionen för år 2015 beräknas dessa avräkningar till 8,4 miljarder, motsvarande 20,8 procent av biståndsramen. I Migrationsverkets årsredovisning för 2013 (figur 57) rapporteras det totala antalet årsarbetskrafter för inskrivna personer i mottagningssystemet till 1 497 personer. Med samma antagande som i budgetpropositionen, att 96 procent av sökanden kommer från låg- och medelinkomstländer (och kostnaden därmed kan avräknas biståndsramen) uppgår antalet årsarbeten till 1 437 personer.

Stipendiemedel avseende stipendier för särskilt kvalificerade studie-avgiftsskyldiga studenter från biståndsmottagarländer

Samtidigt med införandet av studieavgifter på svenska universitet för studenter från icke-EU-land år 2011 infördes möjligheten för studenter från biståndsmottagande länder att få denna avgift betald. Universitets- och högskolerådet (UHR) redovisar till OECD/DAC

”gemensamt verksamhetsstöd”) i Sverige (23,2 procent). Könsfördelningen baseras på det totala antalet anställda i hela förvaltningen (749 kvinnor av 1292 personer). Källa: underlag från personlig kommunikation med handläggare på UD.

¹⁶ Att vissa flyktingkostnader i givarlandet inkluderas i definitionen av officiellt bistånd innebär att huvudmålet med denna verksamhet är förbättrade villkor i utvecklingsländer. Andra huvudsakliga mål med flyktingmottagande är tänkbara. För alternativa sätt att beräkna kostnader för flyktingmottagande i enlighet med DAC:s riktlinjer, se Landin (2013).

en kostnad för dessa stipendier på 19,5 miljoner kronor för år 2013. Eftersom stipendierna täcker avgifter som är satta efter full kostnadstäckning antas denna summa till sin helhet spenderas i Sverige. Antalet sysselsatta uppskattas till 19 helårspersoner.¹⁷

Sidas förvaltningskostnader i Sverige

Förvaltningskostnaden för Sidas verksamhet uppgick år 2013 till 1 070 miljoner.¹⁸ Av de totala förvaltningskostnaderna utgör 224 miljoner kostnader för ambassader och lika mycket personalkostnader för utlandsstationerad personal. Drygt 620 miljoner kronor utgör kostnader för verksamhet i Sverige. Antal årsarbetskrafter i Sverige uppgick år 2013 till 442 personer av totalt 580 årsarbetskrafter på Sida.¹⁹ Andelen män uppgår till 32 procent (uppgifter från Sida).

Övriga statliga myndigheter

Andra myndigheter än Sida bedriver verksamhet finansierad inom biståndsramen. Denna verksamhet benämns ofta tjänsteexport, definierad som ”tjänster som inom eller utom riket tillhandahålls avnämare i utlandet” (ESV, 2002). Denna definition uppfattas enligt Sida olika mellan myndigheter varför Sida väljer att redovisa all samverkan med andra svenska statliga myndigheter.²⁰

Utgångspunkten för kartläggningen är här, precis som i övrigt, respektive årsredovisning. Om medel från Sida inte särredovisas

¹⁷ Uppsala universitets årsredovisning för 2013 används för att beräkna sysselsättningen. Andel personalkostnader av totala kostnader var 64 procent. Snittkostnaden per anställd är knappt 671 000. Således beräknas 64 procent av 19,5 miljoner finansiera 19 anställda. UHR (2014) redovisar dock att 486 stipendier för studenter från DAC-länder beviljades för läsåret 2013/14 till ett totalt belopp om 53,5 miljoner kronor. Var denna skillnad beror på är inte känt.

¹⁸ Skillnaden från det i budgeten något lägre förvaltningsanslaget på 982 miljoner beror på verksamhetskostnader som finansieras med sakanslag, främst i enlighet med vissa strategier för kapacitetsutveckling och informationsverksamhet.

¹⁹ De 580 årsarbetskrafterna är exklusive bilaterala biståndsexperten (ca 30 anställda) och nationella experter på utlandsmyndigheterna.

²⁰ ”Anledningen är att myndigheterna tolkar begreppet olika och flera myndigheter menar att det de gör inom ramen för utvecklingssamarbetet inte ska betraktas som tjänsteexport. För att inte fastna i tolkningsdiskussioner har vi därför, efter samråd i dialogen om regleringsbrevsuppdragen mellan UD:s och Sidas ledning, beslutat att redovisa all samverkan med andra svenska statliga myndigheter. I enlighet med Ekonomistyrningsverkets definition av tjänsteexport är Sidas samverkan med myndigheterna till absolut största delen tjänsteexport” (Sida, 2012).

används istället Sidas redovisning. En myndighet kan få medel från biståndsramen från ett flertal håll (exempelvis MSB:s 115 miljoner i form av avräkningar från biståndsramen för medel som ingår i utgiftsområde 6, försvar och samhällets krisberedskap). Dessutom erhåller utgiftsområde 7:s förvaltningsmyndigheter vid sidan av Sida - NAI, FBA och Riksrevisionen - medel direkt i statsbudgeten. Därför motsvarar inte de summor som redovisas här de medel som redovisas av Sida i tjänsteexportrapporteringen (närmare 542 miljoner kronor till 43 myndigheter, se t ex avsnitt 5.10 i Sidas årsredovisning för 2013).

Som framgår i tabellbilagans tabell 4 erhöll 36 myndigheter (inklusive de två myndigheterna under riksdagen: Riksrevisionen och Sveriges Riksbank) totalt 1 006 miljoner kronor av biståndsramen varav 270 miljoner beräknas användas i Sverige. Antalet sysselsatta i Sverige finansierade med dessa medel uppskattas till 263 årsarbetskrafter. Utöver dessa 36 aktörer erhöll ytterligare 11 myndigheter medel ur biståndsramen på tillsammans 4 miljoner kronor, understigande 1 miljon kronor per myndighet.

Forsknings- och utbildningssektorn

I detta avsnitt beräknas den del som används i Sverige av samtliga de medel ur biståndsramen som tilldelas svenska offentliga aktörer inom forsknings- och utbildningssektorn.²¹ Här ingår forskningssamarbeten och utbildningsprogram som Sida finansierar via svenska universitet och högskolor, den finansiering av utvecklingsforskning i Sverige som sker via biståndsramen samt förvaltningskostnader för dessa myndigheter i den utsträckning finansiering sker genom biståndsramen.²²

Sammanfattningsvis använde forsknings- och utbildningssektorn uppskattningsvis 486 miljoner kronor ur biståndsramen i Sverige och sysselsättningen finansierad med dessa medel beräknas till 345 helårsarbeten. Sektorns totala omsättning uppgick till närmare 49 miljarder och antal helårsarbeten översteg 45 000.

²¹ Privata högskolor och forskningsinstitut återfinns under övriga aktörer.

²² Det kan vara värt att notera att forskningssamarbetet inkluderar mer än den verksamhet som ryms här. De medel som utbetalas direkt till universitet i samarbetsländer eller till internationella, regionala och multilaterala organisationer ingår inte i denna kartläggning.

Myndigheter: universitet, högskolor och forskningsråd

År 2013 överförde Sida enligt sin redovisning av myndighets-samverkan 315 miljoner kronor till 21 universitet, högskolor och forskningsråd. Den redovisningen inkluderar inte samtliga medel ur biståndsramen till dessa aktörer. Därför adderas här exempelvis Svenska institutets stipendieprogram och förvaltningskostnader (132 miljoner utöver de tio miljoner som redovisas i myndighetssamverkan) och Nordiska Afrikainstitutets ramanslag (drygt 14 miljoner utöver samverkan). Vetenskapsrådets forskningsanslag (som enbart är transfereringar) och Universitets- och högskolerådets (UHR) utbytesprogram redovisas separat enligt nedan. UHR:s stipendieprogram för studieavgifter redovisades under avräkningar och den del som inte är transfereringar redovisades under ”övriga statliga myndigheter”.²³

Den sammanlagda mängden medel från biståndsramen till de 17 universitet, högskolor och forskningsråd som var och en erhöll totalt över en miljon kronor uppgår till 463 miljoner kronor.²⁴ Av dessa uppskattas 320,9 miljoner användas i Sverige och generera en sysselsättning på 201 helårsarbeten (tabellbilagans tabell 5).

Universitets- och högskolerådets utbytesprogram

Universitets- och högskolerådet administrerar en mängd utbytesprogram (se www.utbyten.se). Stipendieprogrammet Minor Field Studies (MFS) möjliggör för studerande vid svenska universitet och högskolor att i ett utvecklingsland samla material till sin uppsats eller sitt examensarbete för en kandidat-, magister- eller masterexamen. År 2013 uppgick stipendiet till 25 000 SEK. För år 2013 beviljades 850 ansökningar för 23,8 miljoner kronor. Här antas att hela detta belopp spenderas utomlands. För varje stipendium beviljas ett administrationsbidrag på 3 000 SEK. Under antagandet att detta bidrag spenderas fullt ut i Sverige beräknas 2,55 miljoner användas i

²³ UHR är vare sig universitet, högskola eller forskningsråd varför denna post redovisas med övriga statliga myndigheter.

²⁴ Vetenskapsrådets medel redovisas separat. Blekinge tekniska högskola, Högskolan Kristianstad och Universitetskanslerämbetet ingår inte. De tre erhöll tillsammans ganska exakt en miljon kronor under 2013.

Sverige. Med samma beräkningsgrund som anges i fotnot 17 beräknas antalet helårspersoner för denna post till 2,5 personer.

Programmet Linnaeus-Palme är ett program för långsiktiga samarbetsprojekt med institutioner i utvecklingsländer. Programmet har två delar, med Linnaeus-stipendium undervisar och studerar lärare och studenter från Sverige i utvecklingsländer och med Palme-stipendium undervisar och studerar lärare och studenter från utvecklingsländer i Sverige. Enbart Palme-stipendier räknas därför. Programmet omfattade ungefär 42 miljoner kronor år 2013. Ganska exakt hälften av aktiviteterna utgörs av Palme-stipendier. Således räknas 21 miljoner som medel använda i Sverige. Omkring 80 procent av Palme-stipendierna avser lärar- och studentutbyte. Med samma beräkningsgrund som anges i fotnot 17 beräknas antalet helårspersoner till 20 personer.

Praktikantprogrammet möjliggör praktik genom svenska organisationer i utvecklingsländer. Praktiken skall omfatta minst 5 månader varav minst 4 månader i ett utvecklingsland. För år 2013 beviljades 212 "praktikantschabloner" till en summa om totalt 20 miljoner kronor. Vi tillskriver 4 miljoner (1/5) användande i Sverige och antalet helårsarbeten uppskattas till 3,8 personer.

Inom Research Training Partnership Programme kan Universitet och högskolor söka medel för att med hjälp av gemensamma forskarutbildningsprojekt skapa förutsättningar för att bygga upp forskarutbildningskapacitet i länder som Sverige har långsiktigt utvecklingssamarbete med. Bidraget (9,7 miljoner) antas i sin helhet användas utomlands.

Athena är ett program för samarbete med motsvarande utbildning i utvecklingsländer för gymnasieskolans yrkesförberedande program och yrkesvuxenskola. Här tillskrivs hela bidraget (9,3 miljoner) utlandet.

Även det resestipendium för personer som antagits till obetald praktik på internationella organisationer och som administreras av UHR antas till fullo användas i utlandet (3,7 miljoner).

Forskningsanslag administrerade av Vetenskapsrådet

Vad gäller svensk forskning av relevans för utvecklingsländer är ambitionen här att studera den forskning som finansieras via

biståndsbudgeten.²⁵ Från och med år 2013 administreras såväl Programmet till stöd för svensk forskning av relevans för låg- och medelinkomstländer (U-forsk) samt Programmet för stöd till samarbete mellan forskare i dessa länder och forskare i Sverige (Swedish Research Links, SRL) av Vetenskapsrådet. År 2013 delades totalt omkring 177 miljoner kronor ut genom dessa program (varav 143 miljoner inom U-forsk). Användningen avser år 2014-2016/7. Under antagandet att de beviljade ansökningarna är likartade mellan åren tillskrivs den totala mängden arbetskraft och övriga kostnader samma år som budgetåret, 2013.²⁶ Vad gäller antal anställda räknas med andra ord samman samtliga deltagares finansieringsandel över samtliga år till helårsarbeten för år 2013. För respektive ansökan summeras antal anställda totalt och i Sverige, antal doktorander samt de kostnader som avses användas i utlandet.

De beviljade ansökningarna till U-forsk för år 2013 (41 stycken, tabell 6) var i snitt för fyra år (2014-2017) och det ansökta beloppet låg mellan 2,2 miljoner och 12 miljoner (medel 6,4 miljoner). I snitt beviljades 60 procent av ansökt belopp. Eftersom det beviljade beloppet inte är styrande för forskargruppens reviderade budgetar går det inte att veta hur prioriteringen ser ut mellan personal och användning av medel inom och utanför Sverige i förhållande till deras ansökningsbudget. Därför skalas samtliga poster i ansökan med beviljandeandelen för respektive ansökan. Av totalt beviljade 142,2 miljoner kronor avser omkring 117 miljoner kostnader i Sverige. Totalt finansierar anslaget 141 helårsarbeten varav 117 tjänster avser personal i Sverige. 33 av dessa tjänster är doktorander.

De beviljade ansökningarna till SRL är samtliga för tre år (2014-2016) och uppgår i så gott som alla fall till 750 000 kronor. Till skillnad från U-forsk har SRL en närmast hundra procentig beviljandegrad. Enbart ett par av de 47 beviljade ansökningarna beviljades ett lägre belopp än det sökta. I samtliga dessa fall var det sökta beloppet högre än 750 000. Av det totala beviljade anslaget på 34 miljoner kronor

²⁵ Övrig utvecklingsforskning som finansieras av andra privata eller offentliga finansiärer (t.ex. Handelsbankens forskningsstiftelser eller Vetenskapsrådets HS-utlysning) ingår således inte.

²⁶ Den totala summan forskningsmedel inom U-forsk uppgick till 125 miljoner 2009 och 145 miljoner 2010 (Svernehem, 2010), 86 miljoner år 2011 (sida.se), omkring 150 miljoner år 2012 (109 miljoner fördelade av Vetenskapsrådet (vr.se) och omkring 40 miljoner till nya treårsprojekt förmedlade av Sida enligt Sidas årsredovisning 2012, sid. 113). För SRL uppgick stödet för åren 2011-2013 till 30 (43), 33 (47) respektive 34 (47) miljoner kronor (antal beviljade ansökningar).

avsåg hälften (17 miljoner) kostnader i Sverige. Ingen sysselsättningseffekt uppskattas för dessa medel.

Övrigt

Kontogrupp 759 i Sidas redovisning avser arvoden i Sverige till privatpersoner (med A-skatt). Posterna år 2013 summerar till 5,8 miljoner. En grov genomgång av dessa 881 poster ger att åtminstone hälften bedöms röra verksamhet i Sverige. En stor del utgör reseersättningar för MFS-studenter till Sidas kursgård i Härnösand.²⁷ 2,9 miljoner attribueras användande i Sverige. Ingen sysselsättning uppskattas för dessa medel.

Övrig offentlig sektor

I tabell 7 redovisas 7 aktörer som inte på ett naturligt sätt kan inordnas i de tidigare sektorerna: statliga aktiebolag, regionala samarbeten och svenska kommuner och landsting. De 400 miljoner som listas för Swedfund utgör kapitaltillskott till bolaget. Utdelningen till staten har sedan 1979 motsvarat 5,5 procent av totalt kapitaltillskott (148 miljoner av 2 687 miljoner). Dessa medel krediteras dock inte biståndsramen, så ingen hänsyn till utdelningar tas här. Medel för Swedfund-programmet Swedpartnership ingår i redovisningen för Kammarkollegiet under "övriga statliga myndigheter".²⁸ Samtlig personal tillskrivs det statliga svenska biståndet. Den totala användningen i Sverige beräknas till 79,5 miljoner. Dessa medel finansierar 63 helårsarbeten. Utöver dessa 7 aktörer erhöll ytterligare 7 aktörer medel ur biståndsramen på tillsammans 3,3 miljoner kronor, understigande 1 miljon kronor per aktör.

²⁷ Från och med 2014 inkluderas i MFS-stipendiet kostnader för förberedelsekursen i Härnösand. Till och med 2013 ersatte Sida dessa kostnader separat.

²⁸ Swedpartnership består av 30 miljoner i bidrag till privata företag (samt 4 miljoner i administrationsanslag). Det är en bedömningsfråga om denna summa skall räknas till privat eller offentlig sektor. Detta etableringsstöd antas dock användas utomlands.

Resultat: Civila samhällets organisationer

I detta avsnitt görs en uppskattning av den del av de svenska civilsamhällesorganisationernas (CSO) omsättning som är finansierad via biståndsbudgeten och används i Sverige. En uppskattning över antalet sysselsatta görs också.²⁹

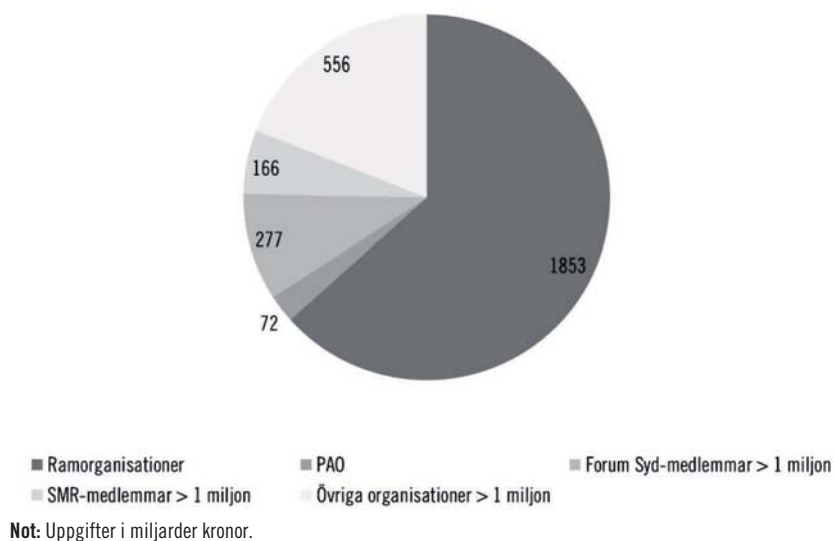
Som framgår i den sammanfattande tabell 8 omsatte 68 svenska biståndsfinansierade CSO år 2013 totalt 5 193 miljoner kronor (rensat för verksamhet som inte är biståndsrelaterad).³⁰ Av denna summa var 2 923 miljoner kronor (knappt 60 procent) medel från den svenska biståndsramen. Utöver detta erhöll ytterligare 114 organisationer medel ur biståndsramen på tillsammans 41 miljoner, understigande 1 miljon per organisation. Den del av verksamheten i Sverige som finansieras med statliga biståndsmedel beräknas till 490 miljoner, vilket utgör 17 procent av erhållna medel. Totalt sysselsattes 1 079 helårspersoner i Sverige av biståndsrelaterad verksamhet. 758 av dessa årsarbetskrafter uppskattas vara finansierade med statliga biståndsmedel.

Fördelningen för olika organisationskluster framgår av figur 6 (kronor) och figur 7 (antal personer).

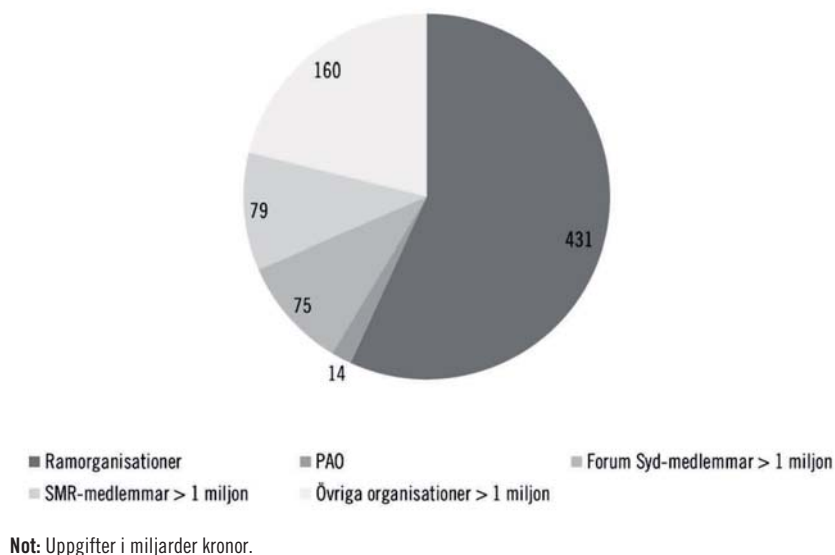
²⁹ Den definition av civilsamhället som används här ser det civila samhället som livsvärlden "mellan" stat och marknad (se referens till Karin Busch Zetterberg i Trägårdh, 1999, sid. 14).

³⁰ I de fall uppgifter för biståndsverksamhetens omfattning saknas antas biståndsverksamheten motsvara medlen från biståndsramen vilket innebär en viss underskattning av den totala omsättningen.

Figur 6. Biståndsmedel använda i Sverige, CSO (2,9 mdkr), efter organisationskluster

Figur 7. Sysselsättning i Sverige finansierad av biståndsmedel, CSO (758 personer), efter organisationskluster

De CSO som ingår i studien redovisas efter status som 1) ramorganisation, 2) partianknuten organisation (s.k. PAO), 3) medlemsorganisation i Forum Syd (FS), 4) medlemsorganisation i Svenska Missionsrådet (SMR), 5) medelmottagare från FS (utan att vara medlemsorganisation) eller direkt från Sida utan att tillhöra någon av grupperna ovan.³¹ Av de totalt 288 organisationer som återfinns i den samlade redovisningen erhöll 106 medlemsorganisationer i FS och SMR inget stöd under året och 114 organisationer erhöll bidrag på under en miljon kronor. Detaljerade uppgifter samlas enbart in för de 68 organisationer som erhöll över en miljon i medelstildelning.

Utgångspunkten för inhämtning av uppgifter är respektive förenings årsredovisning eller bokslut. I de fall föreningarnas årsredovisningar inte varit tillgängliga via internet eller andra öppna källor och under förutsättning att organisationen erhöll minst en miljon kronor i bidrag har respektive förening kontaktats med förfrågan om att erhålla den ekonomiska redovisningen. Ett flertal föreningar har valt att inte låta EBA ta del av denna. Huruvida dessa föreningars val beror på att de inte är bokföringsskyldiga, enbart upprättar årsbokslut, på en uppfattning att EBA inte utgör en "intressent", eller andra skäl är i de flesta fall oklart.³² I alla händelser saknas uppgifter för vissa organisationer i genomgången. I dessa fall används tillgängliga uppgifter från Sidas redovisning (kontogrupperna 73 och 75) samt rapporterad vidareförmedling från Forum Syd och Svenska Missionsrådet.

Den generella ansatsen är att särskilja de medel, oavsett ändamål, som används inom Sverige. För att få en uppfattning om föreningarnas storlek inhämtas information om deras totala intäkter och antal anställda tillsammans med hur stor del av intäkterna som härrör från biståndsramen. Dessa uppgifter framgår i regel tydligt av organisationernas årsredovisningar. I nästa steg beräknas storleken på

³¹ Vidareförmedlade medel från Forum Syd till medlemsorganisationer och icke-medlemmar baserar sig på en sammanställning från Forum Syd till EBA.

³² Bokföringsnämnden (2014) går igenom bokföringsskyldighet för ideella föreningar. Beroende på omsättning och tillgångarnas marknadsvärde kan en ideell förening vara bokföringsskyldig eller inte. Bokföringsskyldiga som definieras som mindre föreningar behöver inte lämna in en årsredovisning utan det räcker med ett årsbokslut. Dessa behöver inte tillhandahållas utomstående. Alla föreningar kan dock välja att upprätta en årsredovisning. Om så görs ska årsredovisningen "hållas tillgänglig för intressenter". En intressent definieras i ISO 21500 (2012) som "någon som har intresse av, kan påverka, bli påverkad eller upplever sig som påverkad av verksamheten".

den av statligt bistånd finansierade verksamheten som bedrivs i Sverige. Föreningars årsredovisningar innehåller sällan en tydlig särredovisning av medel använda i Sverige respektive utomlands. En ytterligare komplikation är att verksamheten i vissa fall inte enbart är inriktad på internationell biståndsverksamhet (exempelvis Rädda barnen) och att denna verksamhet inte särredovisas (åtminstone inte i den detaljgrad som här efterfrågas).

Även om föreningar följer årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd för ideella föreningar finns en hel del frihetsgrader i hur en förening kan välja att redovisa sina intäkter och (i synnerhet) kostnader. Graden av precision i uppskattningarna i denna rapport styrs därför av respektive organisations val av uppdelning. I vissa fall klumpredovisas bidrag från myndigheter medan andra organisationer särredovisar givarna. I många fall redovisas administrationskostnader inklusive kostnader för administrativ personal. I andra fall separeras dessa poster. I vissa fall specificeras såväl administrativa kostnader i Sverige som den del av de verksamhetskostnaderna som uppkommer i Sverige. I vissa fall delas verksamhetskostnaderna upp i informationsverksamhet och insamlingsverksamhet, ibland inte. I vissa fall redovisas istället ändamålskostnader vilket avser de kostnader som är kopplade till respektive verksamhet inklusive verksamhetens andel av administrationskostnaderna. I vissa fall redovisas enbart kostnader som direkta kostnader, externa kostnader och personalkostnader.

Mot bakgrund av dessa svårigheter beräknas användningen av biståndsmedel i Sverige som biståndets andel av organisationens totala intäkter multiplicerat med relevant kostnad för verksamhet bedriven i Sverige. Ibland består denna kostnad enbart av administrationskostnaderna, ibland inkluderas ytterligare poster.³³ Andelen

³³ I de fall övrig verksamhet tydligt redovisas som bedriven i Sverige och denna verksamhet är relevant för biståndets användning (insamlingskostnader inkluderas således aldrig) inkluderas denna kostnad (samtliga personalkostnader i Sverige antas då ingå i administrationskostnader och övriga verksamhetskostnader). I de fall inga övriga verksamhetskostnader i Sverige redovisas och personalkostnaderna i Sverige understiger administrationskostnaderna görs antagandet att de enda kostnaderna i Sverige är administrationskostnaderna. I de fall inga övriga verksamhetskostnader i Sverige redovisas och personalkostnaderna i Sverige överstiger administrationskostnaderna antas att 80 procent av administrationskostnaden utgörs av personalkostnader (administrationskostnader inkluderar lönekostnaden för administrativ personal). I dessa fall adderas 20 procent av personalkostnaderna för personal i Sverige till administrationskostnaderna. (I en alternativ beräkning inkluderas aldrig övriga verksamhetskostnader utan enbart administrationskostnader och, eventuellt, 20 procent av personalkostnaden. Även om detta kan påverka enskilda organisationers mått är den totala omsättningen i Sverige i stort densamma.)

biståndsfinansierade av sysselsättningen i Sverige beräknas genom att multiplicera organisationens sysselsättning i Sverige med intäktsandelen. I tabellbilagans tabeller 9-13 listas uppgifterna för respektive förening.

Femton svenska organisationer hade år 2013 status som ramorganisation (tabell 9). Att vara ramorganisation betyder att Sida har ett flerårigt avtal med organisationen. Flera av dessa organisationer vidareförmedlar i sin tur Sidamedel till andra svenska CSO. Dessa femton organisationer erhöll år 2013 tillsammans 2 156 miljoner kronor ur biståndsramen. 303,5 miljoner av dessa vidareförmedlades dock medan 1 853 miljoner kronor användes av ramorganisationerna själva.³⁴ Av de senare beräknas 322 miljoner användas i Sverige och finansiera 431 helårspersoner anställda i Sverige.

För närvarande erhåller sju stycken svenska partianknutna organisationer (PAO) stöd för sitt internationella utvecklingsarbete från biståndsramen. Olof Palmes internationella center (OPC) är dessutom en ramorganisation och ingår därför i den tidigare tabellen. OPC är också den enda PAO som har årsredovisning och ekonomisk berättelse på hemsidan. Ett flertal PAO har valt att inte lämna ut sin ekonomiska berättelse varför sammanställningen är något ofullständig. Som framgår av tabell 10 erhöll dessa sex organisationer år 2013 tillsammans 72 miljoner kronor. För de organisationer som har tillgängliggjort information beräknas 4,6 miljoner användas i Sverige. De organisationer som har lämnat uppgift om antalet anställda beräknas tillsammans finansiera 13,7 helårspersoner i Sverige med medel ur biståndsramen. Under våren 2013 genomförde Ernst & Young en översyn av dessa sex PAO:s interna styrning och kontroll för år 2012. Granskningen innehåller andelen av budgeten som i avtal med samarbetspartners har vidarebefordrats. Den andel som rapporteras förefaller låg.³⁵

Av de medlemsorganisationer i Forum Syd som inte ingår i ovanstående tabeller erhöll 22 stycken över en miljon kronor vardera

³⁴ Det är inte alla organisationer som i sin redovisning särskiljer medel från Sida och övriga, men omkring 275 av dessa 303,5 miljoner kan spåras explicit i de organisationer som ingår i denna studie.

³⁵ De rapporterade andelarna vidareförmedlade medel för respektive organisation uppgår till: GF, 70%; LHS, 0% (alla aktiviteter sker med medverkan av personal från LHS); KIC, 55%; SILC, 19%; CIS 27%; VIF, 54%. Det överförda beloppet inkluderar dock inte förskott och ersättning för utlägg som inte är reglerade i avtal, vilket bör innebära att andelarna som vidareförmedlas i praktiken är högre.

till en total summa om 277 miljoner kronor (tabell 11). 37 miljoner av dessa uppskattas användas i Sverige och bland annat finansiera 75 helårspersoner. Utöver dessa 22 aktörer erhöll ytterligare 36 föreningar medel ur biståndsramen på tillsammans 17 miljoner kronor, understigande 1 miljon kronor per förening. 93 medlemsorganisationer erhöll inga bidrag under året.

Av de medlemsorganisationer i Svenska Missionsrådet som inte ingår i ovanstående tabeller erhöll 14 stycken över en miljon kronor till en total summa om 165,7 miljoner kronor (tabell 12). 32 miljoner av dessa uppskattas användas i Sverige och bland annat finansiera 79 helårspersoner. Därutöver erhöll 6 organisationer tillsammans 2,5 miljoner kronor, understigande 1 miljon kronor per organisation. 13 medlemsorganisationer erhöll inga bidrag under året.

Utöver ovanstående erhöll 11 organisationer biståndsmedel överstigande en miljon kronor (tabell 13). Det totala beloppet uppgår till 600 miljoner kronor. 118 miljoner av dessa beräknas ha sin användning i Sverige. Antalet anställda i Sverige som finansieras med statliga biståndsmedel uppskattas till 197 helårspersoner. Dessutom erhöll 72 organisationer tillsammans 21,2 miljoner kronor, understigande 1 miljon kronor per aktör.

För de 114 organisationer som erhöll mindre än en miljon kronor i bidrag, eller totalt 40,8 miljoner kronor, har ingen medelsanvändning i Sverige beräknats.

Resultat: Den privata sektorn

Detta avsnitt kartlägger den del av biståndets användning som involverar Sverigebaserade företag och där verksamheten belastar Sidas sakanslag. Här analyseras alltså inte närmare användningen av de förvaltningskostnader i Sverige som redovisades tidigare. I enlighet med vad som beskrevs i avsnittet om definitioner ingår inte CSO:s anlåtande av den privata sektorn. Användandet i Sverige beräknas till 98,7 miljoner kronor och antalet anställda till 114 personer (tabellbilagans tabell 14).

Det finns i princip två former av transfereringar till den svenska privata sektorn (förvaltningskostnader undantagna). Köp av tjänster, varor och entreprenader är ekonomiska händelser där Sida erhåller en motprestation (kontoklass 75 i Sidas redovisning). Ekonomiska

händelser utan att Sida erhåller en motprestation (denna tillfaller samarbetslandet) konteras i kontogrupp 73 (bidrag lämnade inom Sverige). Under kontogrupp 73 återfinns många av de bidrag som förmedlas av Sida till CSO enligt vad som redovisades i detta avsnitt men även bidrag till stiftelser och vinstdrivande företag återfinns här.

Konto 737 i Sidas redovisning avser svenska konsulter inköp för samarbetslandets räkning, ”utbetalningar avseende upphandlingar av samarbetsländer där Sida tagit på sig ett betalningsansvar [...] dvs. när samarbetslandet gjort upphandlingen etc. men av olika skäl inte ska göra utbetalningen till konsulten” (Sidas kontoplan 2012). En del av dessa upphandlingar kan utgöra bundet bistånd (se appendix). Omslutningen på konto 737 var år 2013 19,5 miljoner kronor samtidigt som Sveriges bilaterala bundna bistånd i OECD/DAC rapporteras till omkring 175 miljoner kronor, så majoriteten av det bundna biståndet går inte via detta konto.

Totalt återfinns 151 företag i de två kontogrupperna. Här studeras enbart de företag som under året fakturerade Sida för över 1 miljon kronor. Dessa 20 företag fakturerade Sida för totalt 297,3 miljoner kronor.³⁶ Eftersom uppgifter om fakturering till andra biståndsorganisationer inte finns tillgängliga går det inte att mäta grad av specialisering till biståndssektorn för dessa företag, men däremot vilken andel av omsättningen som betalas av Sida. Andelen medel från Sida av total omsättning varierar kraftigt för företagen, från 0,1 procent (SWECO International) till 100 procent (t.ex. Life Academy). Andelen biståndsmedel som används i Sverige är inte möjlig att skatta med precision. En beräkning av kostnaden för den personal som arbetar med denna verksamhet i Sverige tillsammans med den vinst som den biståndsfinansierade verksamheten genererar bedöms utgöra en rimlig approximation. Utgångspunkten för beräkningarna är den andel av företagets totala fakturering som faktureras Sida. Denna andel används för att uppskatta antalet anställda i Sverige (dvs. faktureringsandelen av Sverigestationerad personal) och andelen av årets rörelseresultat (dvs. resultat innan finansiella poster och skatt) under antagandet att proportionerna är de samma för Sidafinansierad verksamhet och övrig verksamhet.

³⁶ Faktureringen för de övriga 131 företagen uppgick till totalt 22 miljoner kronor, vilket motsvarar ett snitt på 168 000 kronor per företag (beloppen varierar från 920 kronor till 977 000 kronor).

Företagen hade år 2013 tillsammans 15 299 personer anställda i Sverige. 114 personer av dessa uppskattas vara finansierade med biståndsmedel från Sida.³⁷ Kostnaden för dessa uppgår till 78,3 miljoner (26 procent av faktureringen till Sida). Vinstandelen beräknas till 20,4 miljoner vilket ger en total användning av medel i Sverige på 98,7 miljoner (33 procent av faktureringen till Sida).

Resultat: Övriga aktörer

I detta avsnitt återfinns de organisationer som inte på ett naturligt sätt kan inordnas i någon av de tre tidigare sektorerna. Här återfinns bland andra internationella organisationer med säte i Sverige, stiftelser, branschorganisationer och forskningsinstitut.³⁸

Av tabellbilagans tabell 15 framgår att 30 sådana organisationer hade medel från Sida år 2013. Den totala medelstilldelningen uppgick till 412 miljoner varav 305 miljoner beräknas använt i Sverige. Dessa medel uppskattas finansiera 172 helårspersoner. Utöver dessa 30 aktörer erhöll 13 aktörer medel ur biståndsramen på tillsammans 3,86 miljoner kronor, understigande 1 miljon kronor per aktör.

Slutord

Biståndsramen uppgår till 40,4 miljarder år 2015, vilket utgör ungefär 4,5 procent av statsbudgeten. Detta är i storleksordning med budgeten för rättsväsendet (41 mdkr). Verksamheter inom rättsväsendet sker dock till absolut största del inom Sveriges gränser.

Oavsett var målgruppen för verksamheten befinner sig behöver politikområden planeras, beredas och följas upp i Sverige. Därtill bedriver svenska utförare av det internationella utvecklingsarbetet

³⁷ I många fall framgår det inte av årsredovisningarna om personalstyrkan avser helårsarbeten eller antal personer. Sannolikt är antalet helårspersoner därför något överskattat i detta avsnitt.

³⁸ Här ingår Världssjöuniversitetet (World Maritime University, WMU) vars finansiering sker i form av avräkning från biståndsramen till kommunikationsbudgeten (utgiftsområde 22). WMU har sitt säte i Malmö och är en underorganisation till FN-organet International Maritime Organization (IMO). Anslaget till WMU avser användas för Sveriges förpliktelser som värdland för WMU. Totalt avräknas 25 miljoner kronor. Dessa antas fullt ut användas i Sverige. Antalet sysselsatta med dessa medel uppskattas till 19 personer.

inom civilsamhälle, offentlig och privat sektor ytterligare verksamhet inom Sveriges gränser av inte obetydlig omfattning. Därmed är inte utvecklingsbistånd en summa pengar som helt försvinner ut ur Sverige (inte ens i avsaknad av så kallade återflöden vilka inte inkluderas i denna rapport) utan bidrar till ekonomisk aktivitet och sysselsättning i Sverige. Storleken av denna verksamhet, i pengar räknat och i arbetstillfällen, är inte tidigare känd. Sådana beräkningar var syftet med denna rapport. Sannolikt bestäms verksamheters placering både av hänsyn till var verksamheter bedrivs mest effektivt och av andra hänsyn, som beror på att aktören är just svensk. Någon bedömning om lokaliseringen är kostnadseffektiv har inte gjorts i denna rapport. Denna studie har inte heller haft som ambition att analysera relationer emellan biståndets aktörer, deras gemensamma eller skilda intressen eller deras eventuella beroende- eller konkurrensförhållanden. Inga jämförelser med andra givarländer har gjorts. Kunskap om vilka vägar biståndet tar, vilka aktörerna är, hur och var biståndet används och vilka storheter det handlar om underlättar dock en informerad diskussion om dessa frågor.

Beräkningarna använder senast tillgängliga år för biståndsdata, år 2013. Under året överfördes närmare 11,8 miljarder kronor ur biståndsramen till de totalt 182 sverigebaserade aktörer som ingår i denna studie. Beloppet motsvarar 31 procent av biståndsramens 38,2 miljarder kronor det året. Av dessa medel beräknas i rapporten att 7,2 miljarder kronor (19 procent av biståndsramen) hade en direkt användning i Sverige. Av dessa medel beräknas 6,3 miljarder kronor haft sin användning inom offentlig sektor, varav 4,6 miljarder finansierade kostnader för flyktingmottagande. Knappt 500 miljoner hade sin användning inom civilsamhället och närmare 100 miljoner inom privat sektor. Slutligen användes drygt 300 miljoner inom gruppen övriga aktörer. Inga beräkningar görs för så kallade återflöden, vilka definitionsmässigt till största del går till privat sektor.

Vad gäller sysselsättning uppskattas den biståndsfinansierade verksamheten i Sverige medföra 2 700 helårsarbeten i offentlig sektor (varav 1 400 helårsarbeten för flyktingmottagande), omkring 750 i civilsamhället, drygt 100 i privat sektor och ungefär 175 i gruppen övriga. Tillsammans innebär detta att en sysselsättning på 3 800 helårsarbeten förknippas med de biståndsmedel som används i Sverige.

Om denna sysselsättning är stor eller liten är en fråga om val av jämförelseobjekt. Den totala sysselsättningen i Sverige för dessa aktörer uppgick år 2013 till omkring 150 000 helårspersoner. År 2012

var enligt SCB:s yrkesregister 3 798 personer sysselsatta som "gruv-, bergsarbetare och stenhuggare". Uppskattningen i denna rapport avser dock 3 800 helårsarbeten och inte antalet sysselsatta personer. Möjligtvis är antalet inom bistandssektorn mer jämförbart med de 5 124 personer som sysselsattes som "grovarbetare inom bygg och anläggning". Samtidigt haltar en sådan jämförelse på många sätt, i synnerhet som de som arbetar med bistandsfrågor, även om de ibland kallas för bistandsarbetare, inte är en yrkesgrupp utan utgörs av en mängd olika professioner med det gemensamma att de finansieras av medel ur biståndsbudgeten. Likväl påverkas efterfrågan av dessa personers arbetskraft av reformer av biståndets inriktning och utformning.

Referenser

- ActionAid (2011). *Real Aid. Ending Aid Dependency*. September, 2011.
- Alliansen (2014). *Ett starkare Sverige*. Gemensam budgetmotion för 2015.
- Bokföringsnämnden (2014). *Ideella föreningar m.fl. Bokförings-skyldighet och hur den löpande bokföringen ska avslutas*. Informationsskrift, februari, 2014.
- Chauvet, L. och Guillamont, P. (2009). Aid, volatility, and growth again: When aid volatility matters and when it does not. *Review of Development Economics*, 13: 452-463.
- CONCORD AidWatch (2013). The unique role of European aid. The fight against global poverty, [Online], Åtkomst: <http://www.concordeurope.org/> [25 aug 2014].
- DAC (2013a). *Converged Statistical Reporting Directives for the Creditor Reporting System (CRS) and the Annual DAC Questionnaire*, DCD/DAC(2013)15/FINAL, 11 juni, 2013.
- DAC (2013b). *Converged Statistical Reporting Directives for the Creditor Reporting System (CRS) and the Annual DAC Questionnaire - Addendum 1*, DCD/DAC(2013)15/ADD1/FINAL, 11 juni, 2013.
- Development Initiatives (2013). *Investments to end poverty. Real money, real choices, real lives*. ISBN: 978-0-9926821-0-1. Development Initiatives, UK.
- ESV (2012). *Särredovisning av tjänsteexport – ett regeringsuppdrag*. ESV 2012:29
- GAO (1995). *Foreign Assistance, Selected Donors' Approaches for Managing Aid Programs*, US General Accounting Office, GAO/NSIAD-95-37, February 1995
- Gerefi, G., Humphrey, J., Sturgeon, T. (2005). The governance of global value chains, *Review of International Political Economy*, 12(1): 78-104.

- ISO 21500 (2012). *Vägledning för projektledning – Begrepp och processer (SS-ISO 21500:2012, IDT)*, Svensk Standard. Publicerad 2013-04-10.
- Landin, Staffan (2013). *Kostnader för flyktingmottagande i Biståndsbudgeten. En sammanställning av siffrorna kring avräkningarna från det svenska biståndet till flyktingmottagande*. Diakonia, juni 2013.
- Lithman E. (2014). *Transaction costs and development aid through Sida A pre-study for a strategic evaluation*, EL Consulting 2014-08-24.
- Motion 2014/15:2995. Karin Enström m.fl. (M, C, FP, KD), *Utgiftsområde 7 – Internationellt bistånd*.
- Nederländska UD (2013). *A World to Gain: A New Agenda for Aid, Trade and Investment*, Ministry of Foreign Affairs of the Netherlands, April, 2013.
- Odén, B. (2013). "Biståndspolitiken". Kapitel 2 i *Vad staten vill. Mål och ambitioner i svensk politik*, Tarschys, D. och Lemne, M. (red.). Gidlunds Förlag.
- Odén, B. (2007). "Svenska kraftledningar i Kongo". I *Skumma skulder*, Sandahl, J. (red.), Globala Studier nr 28, Forum Syd.
- Oloruntoba, R., och Gray, R. (2006). Humanitarian aid: an agile supply chain? *Supply Chain Management: An International Journal*, Vol. 11 Iss 2 pp. 115 – 120, (doi:10.1108/13598540610652492).
- Oxfam Novib (2014). *Influencing the Future, 2013–2014*. Oxfam Novib Annual Review, Del 1-3.
- Pettersson, J. och Johansson, L. (2013). Aid, Aid for Trade, and Bilateral Trade: An Empirical Study, *Journal of International Trade and Economic Development*, 22(6); 866-894, 2013 (doi: 10.1080/09638199.2011.613998).
- Proposition 2014/15:1. *Regeringens proposition 2014/15. Budgetpropositionen för 2015. Förslag till statens budget för 2015, finansplan och skattefrågor. Utgiftsområde 7, internationellt bistånd*.
- Proposition 1962:100. *Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående svenskt utvecklingsbistånd*; given Stockholms slott den 23 februari 1962.
- Quian N. (2014). Making Progress on Foreign Aid. *Annual Review of Economics* 7 (doi: 10.1146/annurev-economics-080614-115553).

- Regeringen (2014). *Biståndspolitisk plattform*, Regeringens Skrivelse 2013/14:131, 13 mars 2014.
- SFS 2010:718. *Förordning (2010:718) om stipendier för studieavgiftsskyldiga studenter*
- SFS 2010:543. *Förordning (2010:543) om anmälningsavgift och studieavgift vid universitet och högskolor*
- Sida (2012). *Tjänsteexportuppdrag i regleringsbrev 2012 för Sida*. Promemoria 2012-03-26 GLOBAL/Irene Rudefors Zellinger
- Svensk insamlingskontroll (2014). Statistik över insamlingsåret 2013, [Online], Åtkomst: <http://www.insamlingskontroll.se/sidor/statistik>, [3 november, 2014].
- Trägårdh, L. (1999). "Det civila samhället som analytiskt begrepp och politisk slogan", i *Civilsamhället*, Demokratiutredningens forskarvolym VIII, SOU 1999:84
- UD (2012). *Reviderad metod för att beräkna förvaltningskostnaderna för utrikesförvaltningens internationella utvecklingsarbete*. Promemoria 2012-06-07.
- UHR (2014). *Bilaga delegationsbeslut slutrapportering ansökningsomgång Stipendier för avgiftsskyldiga studenter högskola läsår 13/14*.
- UKÄ (2013). *Fler betalande studenter hösten 2012*, Universitetskanslerämbetet, Statistisk Analys, Dnr 2013-09-10/6.
- UNOPS (2014). *2013 Annual Statistical Report on United Nations Procurement*, United Nations Office for Project Services (UNOPS), Copenhagen, Denmark.

Källor för datainsamling

Offentlig sektor, inklusive avräkningar från biståndsramen

Kostnader för mottagande av asylsökande: BP2013, HÄB2013, Migrationsverkets årsredovisning 2013;

Kostnaden för utrikesförvaltningen vid utrikesdepartementet och utlandsmyndigheter som finansieras ur den svenska biståndsramen: BP2013, HÄB2013, kommunikation med UD;

Sidas förvaltningskostnader i Sverige: BP2013, HÄB2013, kommunikation med Sida, Sidas årsredovisning 2013;

Statliga myndigheter: Kommunikation med Sida, regleringsbrev, årsrapporter;

Universitet och högskolesektorn: Kommunikation med Sida, regleringsbrev, årsrapporter, kommunikation med Vetenskapsrådet.

Civilsamhällets organisationer

Föreningarnas årsberättelser; Sidas bokföring, Sidas årsredovisning 2013.

Privat sektor

Rapporterad fakturering/rekvirering (både kontogrupp 73 och 75) till Sida, årsredovisningar.

Tabellbilaga

Tabell 3. Offentlig sektor

Område/Myndighet	Antal aktörer		Intäkter och anv. i SE, biståndsramen			Personal
	totalt	> 1m	totalt	i SE	% i SE	i SE
Asylmottagande			4637	4637	100%	1437
Utrikesdepartementets förvaltningskostnader			180	180	100%	171
Stipendium, UHR			20	20	100%	19
Summa avräkningar	2	2	4837	4837	100%	1627
Sidas förvaltningskostnader	1	1	1070	620	58%	442
Statliga myndigheter	47	36	1006	270	27%	263
Universitet, högskolor och forskningsråd	20	17	463	321	69%	201
MFS (UHR)			26	3	10%	3
Linnaeus-Palme (UHR)			42	21	50%	20
Praktikantprogrammet (UHR)			20	4	20%	4
U-forsk (VR)	1	1	142	117	83%	117
SRL (VR)			34	17	50%	0
Övrigt (Sida)			6	3	50%	0
Forskning och utbildning	21	18	733	486	66%	345
Övrig offentlig sektor	14	7	505	80	16%	63
Totalt	85	64	8151	6290	77%	2739

Not: Uppgifterna i tabellen avser aktörer med över en miljon ("> 1m") i medel från biståndsramen. För beräkningar över respektive post, se text samt tabell 4-7.

Tabell 4. Statliga myndigheter

Myndighet	Intäkter, biståndsram	Uppskattad användning i SE	Andel använd i SE	Personal i SE, fin. av ram
MSB	213.44	17.08	8%	10.28
FBA	175.33	54.99	31%	99.36
Rikspolisstyrelsen	167.00	13.36	8%	15.76
Statistiska Centralbyrån	43.88	18.61	42%	26.44
Regeringskansliet	38.66	6.06	16%	2.50
Riksrevisionen	38.53	21.68	56%	12.30
Kammarkollegiet	34.74	4.00	12%	3.50
Kemikalieinspektionen	29.53	8.77	30%	9.56
Kriminalvården	22.90	1.83	8%	2.08
Universitets och högskolerådet	22.58	22.58	100%	10.70
Lantmäteriet	22.43	11.21	50%	4.08
Swedac	18.40	9.20	50%	7.24
Naturvårdsverket	16.96	8.48	50%	2.92
Kommerskollegium	14.75	5.27	36%	5.27
SGU	14.64	1.17	8%	0.90
Tillväxtverket	12.78	3.11	24%	2.66
Strålsäkerhetsmyndigheten	12.50	6.25	50%	4.67
PRV	12.04	12.04	100%	1.99
Statens Jordbruksverk	10.60	5.30	50%	4.52
SMHI	10.07	6.04	60%	6.04
Skatteverket	8.58	2.96	35%	3.99
Riksgäldskontoret	7.83	0.63	8%	0.01
Arbetsförmedlingen	7.13	4.40	62%	6.14
Smittskyddsinstitutet	7.12	2.89	41%	2.12
Domstolsverket	6.95	3.47	50%	3.70
ESV	5.18	2.59	50%	1.92
Energimyndigheten	4.98	2.49	50%	1.85
Statens Kulturråd	4.61	2.31	50%	1.94
LFV	4.09	2.04	50%	0.72
Kronofogdemyndigheten	3.79	1.89	50%	2.36
Skolinspektionen	3.61	1.81	50%	1.73
Medlingsinstitutet	3.43	0.27	8%	0.04
Sveriges riksbank	2.47	1.23	50%	0.86
Forum för levande historia	1.71	0.85	50%	0.87
Konkurrensverket	1.27	0.64	50%	0.62
Havs- och vattenmyndigheten	1.15	0.57	50%	0.40

Totalt, statliga myndigheter	1006.16	268.07	27%	262.05
-------------------------------------	----------------	---------------	------------	---------------

Not: Summor i miljoner kronor om ej annat anges. Intäkter, biståndsram avser totala medel till respektive aktör ut biståndsramen. För detaljer vad gäller uppskattad användning i Sverige samt personal i Sverige förknippad med biståndsramen, se material på EBA:s hemsida (www.eba.se). Utöver dessa 36 aktörer erhöll 11 aktörer medel ur biståndsramen på tillsammans 4 miljon kronor, understigande 1 miljon kronor per aktör.

Tabell 5. Universitet, högskolor och forskningsråd

Institut/Myndighet	Intäkter, biståndsram	Uppskattad användning i SE	Andel använd i SE	Personal i SE, fin. av ram
Uppsala universitet	104.2	64.2	62%	40.1
Lunds universitet	43.1	28.0	65%	26.4
Stockholms universitet	37.8	30.5	81%	29.7
Göteborgs universitet	33.7	17.8	53%	16.4
Linnéuniversitetet	22.5	22.5	100%	24.2
Sveriges lantbruksuniversitet	19.7	10.5	53%	10.0
Karolinska institutet	11.2	4.6	41%	3.4
Svenska institutet	141.6	115.0	81%	24.2
Kungliga tekniska högskolan	7.6	0.6	8%	0.5
Umeå Universitet	6.0	2.0	33%	1.9
Linköpings universitet	5.6	2.7	48%	2.9
Nordiska Afrikainstitutet	18.5	14.5	78%	14.4
Forskningsrådet för miljö mm	4.2	4.2	100%	3.1
Högskolan Dalarna	2.2	2.2	100%	2.4
Luleå tekniska universitet	2.0	0.2	8%	0.1
Högskolan i Gävle	1.7	0.9	50%	0.9
Högskolan i Skövde	1.4	0.7	50%	0.7
Totalt universitet, högskolor och forskningsråd	463.0	320.9	69%	201.4

Not: Summor i miljoner kronor om ej annat anges. Intäkter, biståndsram avser totala medel till respektive aktör ut biståndsramen. För detaljer vad gäller uppskattad användning i Sverige samt personal i Sverige förknippad med biståndsramen, se material på EBA:s hemsida (www.eba.se). Utöver dessa 17 aktörer erhöll 3 aktörer medel ur biståndsramen på tillsammans 1 miljon kronor, understigande 1 miljon kronor per aktör.

Tabell 6. Beviljade ansökningar, U-forsk 2013

Id	Sökta	Beviljat		Användning		Personal (PhD=doktorander)		
	år	andel	Mkr	i SE	% i SE	totalt	i SE	PhD
6206	4	75%	3.0	1.6	54%	7.5	3.7	3.0
6218	4	56%	4.1	3.8	93%	3.1	3.1	2.0
6241	4	75%	3.5	3.4	99%	3.2	3.2	0.0
6290	5	47%	4.0	3.8	94%	3.4	3.4	1.9
6310	3	41%	2.3	2.2	95%	2.1	2.1	1.2
6311	5	52%	3.1	2.8	90%	4.7	4.7	2.6
6331	5	45%	4.0	3.5	86%	3.0	3.0	0.0
6334	5	55%	6.5	5.3	82%	5.5	5.5	1.8
6348	5	25%	2.6	2.2	81%	1.9	1.7	0.0
6364	4	55%	4.0	3.3	83%	2.9	2.9	1.7
6374	3	71%	3.6	1.6	45%	1.8	1.8	0.0
6378	4	45%	3.0	2.7	90%	3.1	2.6	0.5
6395	5	78%	5.6	4.0	71%	6.9	2.9	0.0
6399	3	60%	3.0	3.0	100%	2.5	2.5	1.8
6402	5	47%	3.4	2.6	76%	3.3	3.2	1.9
6403	3	83%	3.8	3.4	91%	2.0	2.0	0.0
6408	3	100%	4.3	3.7	87%	3.4	3.4	0.0
6422	5	74%	3.3	2.7	83%	1.8	1.8	0.0
6452	3	96%	4.5	4.0	88%	4.5	4.5	0.0
6458	4	100%	4.0	3.6	90%	4.0	4.0	0.0
6476	4	99%	4.1	3.5	86%	3.0	3.0	3.0
6489	3	99%	4.2	3.8	91%	6.3	4.3	0.0
6500	5	80%	3.6	1.7	48%	0.6	0.6	0.0
6503	5	77%	4.4	3.6	83%	5.6	5.6	3.1
6541	5	39%	3.0	2.6	85%	0.9	0.9	0.0
6545	4	51%	2.9	2.8	98%	1.6	1.6	0.0
6546	5	42%	3.1	2.1	66%	2.7	1.9	0.5
6547	2	88%	2.8	2.8	100%	4.4	4.4	0.0
6570	3	54%	3.1	3.0	97%	2.4	2.4	0.0
6573	4	24%	1.9	1.9	99%	3.3	3.3	0.0
6578	5	42%	3.1	1.2	40%	7.9	6.2	2.1
6584	2	100%	2.2	1.6	73%	1.3	1.3	0.0
6587	3	53%	3.1	3.0	97%	2.4	2.4	0.0
6588	3	32%	2.1	2.1	100%	2.8	2.8	1.9
6592	5	37%	2.4	1.9	80%	2.0	0.6	0.0
6594	5	44%	4.5	3.9	87%	2.2	2.2	0.0

6608	5	42%	4.1	3.3	81%	4.4	2.5	2.1
6609	4	50%	3.7	3.2	86%	2.5	2.5	0.0
6615	3	53%	3.3	1.5	47%	8.0	1.3	0.0
6636	5	25%	3.0	2.7	91%	4.3	3.0	1.3
6805	2	56%	2.1	1.9	93%	2.1	2.1	1.1
Totalt/ snitt	4	60%	142.2	117.5	83%	141.4	117.1	33.4

Not: Summor i miljoner kronor om ej annat anges. Av Vetenskapsrådet beviljade ansökningar för U-forskutlysningen 2013. Beviljandeandel som procent av sökt belopp. För detaljer i beräkningarna, se material på EBA:s hemsida (www.eba.se).

Tabell 7. Övrig offentlig sektor (statliga bolag, kommuner)

Institut/Myndighet	Sektor	Intäkter	Användning		Personal
		ram	i SE	% i SE	i SE
Swedfund International Ab	Statligt AB	400.00			32.90
ICLD	Regioner/kommuner	58.60	52.96	90%	13.40
SKL International AB	Regioner/kommuner	35.72	17.86	50%	12.61
Sveriges Radio	Stiftelseägt AB	4.42	2.21	50%	1.58
SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut	Statligt AB	3.26	3.26	100%	2.90
Stockholms läns landsting	Regioner/kommuner	2.00	2.00	100%	0.00
Tibro kommun	Regioner/kommuner	1.26	1.26	100%	0.00
Totalt, övrig offentlig sektor		505.25	79.54	16%	63.38

Not: Summor i miljoner kronor om ej annat anges. Intäkter, biståndsram avser totala medel till respektive aktör ut biståndsramen. För detaljer vad gäller uppskattad användning i Sverige samt personal i Sverige förknippad med biståndsramen, se material på EBA:s hemsida (www.eba.se). Utöver dessa 7 aktörer erhöll 7 aktörer medel ur biståndsramen på tillsammans 3,29 miljon kronor, understigande 1 miljon kronor per aktör.

Tabell 8. Svenska CSO

Organisation	Antal	Intäkter:		Användning:		Personal i Sverige:		
		BV	BR	SE BR	SE %	BV	BR	NA
Ramorganisationer	15	2597	1853	322	17%	582	431	0
PAO	6	81	72	5	21%	17	14	3
Forum Syd-medl. > 1Mkr	22	1058	277	37	13%	136	75	7
SMR-medlemmar > 1 Mkr	14	217	166	32	20%	88	79	1
Övriga CSO > 1 Mkr	11	1240	556	93	17%	256	160	2
CSO < 1 Mkr	114	(90)	(41)					
CSO utan bidrag	106							
Total	288	5193	2923	490	17%	1079	758	13

Not: Summor i miljoner kronor om ej annat anges. **Antal** är antal aktörer per organisationsgrupp. **Intäkter BV** är intäkter för biståndsverksamhet, **BR** är medel ur biståndsramen. **Användning SE BR** är medel ur biståndsramen som beräknas användas i Sverige, **SE %** är denna användning i procent av medel ur biståndsramen. **Personal i Sverige BV** är antal årsarbetskrafter i Sverige som arbetar med biståndsverksamhet, **BR** är antalet av dessa som finansieras ut biståndsramen. **NA** avser antal organisationer för vilka fullständiga uppgifter saknas. För beräkningar för respektive grupp, se tabell 9-13.

Tabell 9. Ramorganisationer

Organisation	Intäkter:						Personal:				
	Tot	BV	BR	VF	SE BR	SE %	Tot	SE	Män %	SE BV	SE BR
Afrikagrupperna	50	50	39		8	21	21	15	18	15	12
Diakonia	473	473	391		35	9	259	42	34	42	34
Forum Syd	285	285	272	156	28	10	112	52	25	52	47
LO/TCO											
Biståndsnämnd	107	107	105		11	11	19	14	31	14	14
MyRight	34	34	33	2	9	27	20	11	22	11	11
Olof Palmes IC	143	143	132		24	18	39	33	28	33	30
PLAN Sweden	302	302	118		15	13	61	61	28	61	24
PMU Interlife	225	174	80		21	27	128	128	48	99	45
RFSU	65	37	37		23	62	54	54	26	30	30
Rädda barnen	1002	312	312		51	16	705	248		77	77
Svenska Kyrkan	3200	434	173		15	9	431	334	35	45	18
SMR	144	144	142	130	19	13	18	18	50	18	15
Svenska Naturskyddsf.	186	64	59		23	39	119	119	36	41	38
WE Effect	274	274	197	15	28	14	190	28	18	28	20
WWF	330	66	66		11	17	79	79	32	16	16
Totalt	6519	2597	2156	304	322	17	2255	1236		582	431
(Netto:)					1853						

Not: Summor i miljoner kronor om ej annat anges. **Intäkter, Tot** avser organisationernas totala intäkter, **BV** avser biståndsverksamhet. I de fall uppgifter för biståndsverksamhetens omfattning saknas antas biståndsverksamheten motsvara medlen från biståndsramen. **BR** är totala medel till respektive aktör ur biståndsramen. **VF** är vidareförmedlade medel ur biståndsramen. **SE BR** är uppskattade medel som används i Sverige, **SE %** är denna användning i procent av medel ur biståndsramen. **Personal, Tot** avser samtlig personal i helårsarbeten, **SE** avser personal i Sverige, **Män %** är andelen män, **SE BV** avser sysselsättning i Sverige kopplat till biståndsverksamhet. **SE BR** avser den sysselsättning i Sverige som finansieras med medel ut biståndsramen. För detaljer vad gäller uppskattad användning i Sverige samt personal i Sverige förknippad med biståndsramen, se material på EBA:s hemsida (www.eba.se).

Tabell 10. Partianknutna organisationer (PAO)

Organisation	Intäkter:					Personal:					
	Tot	BV	BR	SE BR	SE %	Tot	SE	Män %	SE BV	SE BR	NA
GF	6	6	5	2	28	3	3	67	3	3	
JHS		22	22								1
KIC	26	26	19			9	9	22	9	6	1
SILC		10	10								1
CIS	11	11	11	2	19	3	3	17	3	3	
VIF	6	6	6	1	18	2	2	79	2	2	
PAO	50	81	72	5	21	17	17		17	14	3

Not: Summor i miljoner kronor om ej annat anges. GF=Insamlingsstiftelsen Green Forum; JHS=Jarl Hjalmarsson Stiftelsen; KIC=Kristdemokratiskt Internationellt Center; SILC= Svenskt Internationellt Liberalt Centrum; CIS= Centerpartiets Internationella Stiftelse; VIF= Vänsterns Solidaritetsforum. Olof Palmes Internationella center ingår i redovisningen för ramorganisationerna. **Intäkter, Tot** avser organisationernas totala intäkter, **BV** avser biståndsverksamhet. I de fall uppgifter för biståndsverksamhetens omfattning saknas antas biståndsverksamheten motsvara medlen från biståndsramen. **BR** är totala medel till respektive aktör ur biståndsramen. **SE BR** är uppskattade medel som används i Sverige, **SE %** är denna användning i procent av medel ur biståndsramen. **Personal, Tot** avser samtlig personal i helårsarbeten, **SE** avser personal i Sverige, **Män %** är andelen män, **SE BV** avser sysselsättning i Sverige kopplat till biståndsverksamhet. **SE BR** avser den sysselsättning i Sverige som finansieras med medel ut biståndsramen. **NA** avser antal organisationer för vilka fullständiga uppgifter saknas. För detaljer vad gäller uppskattad användning i Sverige samt personal i Sverige förknippad med biståndsramen, se material på EBA:s hemsida (www.eba.se).

Tabell 11. Forum Syd-medlemmar med över 1 miljon i bidrag

Organisation	Intäkter:					Personal:					NA
	Tot	BV	BR	SE BR	SE %	Tot	SE	Män %	SE BV	SE BR	
Adoptionscentrum	49	12	12	5.0	43	59	34	15	8	8	
BLLF Sweden	3	2	2	0.0	2				0	0	
Emmaus Björnkå	78	1	1	0.9	60	119	119	35	2	2	
Färnebo											
Folkhögskola		1	1	0.0	0						1
Föreningen											
Framtidsjorden	7	7	6	1.6	27	3	3	59	3	3	
Föreningen Sofia	3	3	3	0.9	37	2	2	69	2	2	
Gambiagrupperna	4	4	4	1.0	26	0	0	0	0	0	
IOGT-NTO:s											
internat. institut	19	19	13	2.9	22	14	6		6	4	
Islamic Relief SE		1	1	0.0	0						1
Jordens Vänner		6	6	0.0	0						1
Latinamerika											
grupperna	22	22	17	3.8	23	21	10	42	10	8	
LSU		5	5	0.0	0						1
Pan Asia											
Coop. Society	6	6	3	0.0	1		7		7	0	
RFSL		17	17	0.0	0						1
Svalorna											
Indien Bangladesh	7	7	6	1.4	25	10	7		7	5	1
Svalorna											
Latinamerika	11	11	10	0.6	6				0	0	1
SAK	265	265	139	7.9	6	5781	20	40	20	10	
Svenska											
Burmakommittén	3	3	3	0.9	28	2	2	0	2	2	
Svenska											
FN-förbundet	26	19	19	7.7	42	36	36	36	26	26	
Svenska Freds	10	5	5	2.6	49	8	8	38	4	4	
SE-Tanzan. för	1	1	1	0.0	3	0	0		0	0	
Unicef Sverige	656	656	4	0.1	4	38	38	18	38	0	
Tot FS > 1 Mkr	1172	1058	277	37.4	13	6094	292		136	75	7

Not: Summor i miljoner kronor om ej annat anges. **Intäkter**, **Tot** avser organisationernas totala intäkter, **BV** avser biståndsverksamhet. I de fall uppgifter för biståndsverksamhetens omfattning saknas antas biståndsverksamheten motsvara medlen från biståndsramen. **BR** är totala medel till respektive aktör ur biståndsramen. **SE BR** är uppskattade medel som används i Sverige, **SE %** är denna användning i procent av medel ur biståndsramen. **Personal**, **Tot** avser samtlig personal i helårsarbeten, **SE** avser personal i Sverige,

Män % är andelen män, **SE BV** avser sysselsättning i Sverige kopplat till biståndsverksamhet. **SE BR** avser den sysselsättning i Sverige som finansieras med medel ut biståndsramen. **NA** avser antal organisationer för vilka fullständiga uppgifter saknas. För detaljer vad gäller uppskattad användning i Sverige samt personal i Sverige förknippad med biståndsramen, se material på EBA:s hemsida (www.eba.se). Utöver dessa 22 aktörer erhöll 36 aktörer medel ur biståndsramen på tillsammans 17 miljoner kronor, understigande 1 miljon kronor per aktör. 93 medlemsorganisationer erhöll inga bidrag under året.

Tabell 12. Medlemmar i Svenska missionsrådet med över 1 miljon i bidrag

	Intäkter:					Personal:						
Organisation	Tot	BV	BR	SE BR	SE %	Tot	SE	Män %	SE BV	SE BR	NA	
Adra/Adventistsamfundet	19	19	16	1.9	11	4	5	66	4	4		
Barnmissionen	32	32	4	0.5	11	8	7		7	1		
Ekumeniakyrkan	103	8	8	3.0	39	97	87	51	6	6		
Erikshjälpen	116	26	26	3.2	12	31	31	42	7	7		
Evangeliska Frikyrkan	126	25	25	7.4	30	147	95	54	19	19		
Folk&Språk	11	4	4	0.3	7	8	3		1	1		
Individuell Människohjälp	97	16	16	1.8	11	184	63	25	10	10		
International Aid Services	72	8	8						0	0	1	
KFUM Sverige	19	9	9	1.6	18	8	8	40	3	3		
Kristna Fredsrörelsen	18	18	16	3.6	22	32	14	27	14	12		
Lepramissionen	10	10	5	0.9	17	4	4	57	4	2		
Life and Peace Institute	30	18	18	3.4	19	42	11	36	7	7		
Operation Mercy	16	16	3	0.4	15	0	0		0	0		
Sveriges Kristnas Råd	19	8	8	4.5	58	16	16		6	6		
SMR-medlemmar > 1 miljon	690	217	166	32.4	20	580	343		88	79	1	

Not: Summor i miljoner kronor om ej annat anges. **Intäkter, Tot** avser organisationernas totala intäkter, **BV** avser biståndsverksamhet. I de fall uppgifter för biståndsverksamhetens omfattning saknas antas biståndsverksamheten motsvara medlen från biståndsramen. **BR** är totala medel till respektive aktör ur biståndsramen. **SE BR** är uppskattade medel som används i Sverige, **SE %** är denna användning i procent av medel ur biståndsramen. **Personal, Tot** avser samtlig personal i helårsarbeten, **SE** avser personal i Sverige, **Män %** är andelen män, **SE BV** avser sysselsättning i Sverige kopplat till biståndsverksamhet. **SE BR** avser den sysselsättning i Sverige som finansieras med medel ut biståndsramen. **NA** avser antal organisationer för vilka fullständiga uppgifter saknas. För detaljer vad gäller uppskattad användning i Sverige samt personal i Sverige förknippad med biståndsramen, se material på EBA:s hemsida (www.eba.se). Utöver dessa 14 aktörer erhöll 6 aktörer medel ur biståndsramen på tillsammans 2,5 miljoner kronor, understigande 1 miljon kronor per aktör. 13 medlemsorganisationer erhöll inga bidrag under året.

Tabell 13. Civilsamhällesorganisationer med över 1 miljon i bidrag

Organisation	Intäkter:					Personal:					
	Tot	BV	BR	SE BR	SE %	Tot	SE	Män %	SE BV	SE BR	NA
Läkare utan Gränser	564	564	144	7	5	67		31		0	
Svenska Röda Korset	601	349	215	55	26	272	272	33	158	97	
Kvinna till kvinna	122	122	90	18	20	78	52	0	52	38	
Vi-skogen	65	65	17	2	13	292	7	0	7	2	
Civil Rights Defenders	62	62	47	7	14	28	20	35	20	15	
Cultural Heritage Without Borders	23	23	12	2	15	57	5	0	5	3	
Oxfam Novib (Holland)	21	21	21	0	0						1
Stiftelsen Hungerprojektet	15	15	2	0	21	378	5	20	5	1	
World's Children's Price Organization	13	13	3	1	35	7	7	29	7	1	
Global Action Sverige		4	4								1
Män För Jämställdhet	11	3	3	1	53		13	67	3	3	
Övriga > 1 Mkr	1497	1240	556	93	17	1179	380		256	160	2

Not: Summor i miljoner kronor om ej annat anges. **Intäkter, Tot** avser organisationernas totala intäkter, **BV** avser biståndsverksamhet. I de fall uppgifter för biståndsverksamhetens omfattning saknas antas biståndsverksamheten motsvara medlen från biståndsramen. **BR** är totala medel till respektive aktör ur biståndsramen. **SE BR** är uppskattade medel som används i Sverige, **SE %** är denna användning i procent av medel ur biståndsramen. **Personal, Tot** avser samtlig personal i helårsarbeten, **SE** avser personal i Sverige, **Män %** är andelen män, **SE BV** avser sysselsättning i Sverige kopplat till biståndsverksamhet. **SE BR** avser den sysselsättning i Sverige som finansieras med medel ut biståndsramen. **NA** avser antal organisationer för vilka fullständiga uppgifter saknas. För detaljer vad gäller uppskattad användning i Sverige samt personal i Sverige förknippad med biståndsramen, se material på EBA:s hemsida (www.eba.se). Utöver dessa 11 aktörer erhöll 72 aktörer medel ur biståndsramen på tillsammans 21,2 miljoner kronor, understigande 1 miljon kronor per aktör.

Tabell 14. Svenska företag med > 1 miljon i fakturering till Sida

Företag	Intäkter:			Användning:			Personal:					
	Tot	Sida	%	PK	Res.	SE %	Tot	SE	Män %	SE BR	SC	NA
Citat	134	1.2	1	0.6	0.06	58	99	99	46	1	0	
EY	3333	11.2	0	5.1	1.52	59	2240	2240	47	8	0	
Futurniture	29	1.4	5	0.8	0.06	57	27	27	48	1	0	
Grontmij Int.	857	1.2	0	1.1	0.02	93	702	702	71	1	1	
Hifab Int.	460	11.5	2	5.2	0.35	48	413	328	66	8	1	
Indevelop	63	48.6	77	13.3	3.66	35	21	21		16	1	
KPMG	2755	11.9	0	7.5	0.64	68	1502	1502	44	7	0	
Life Academy	25	30.4	100	3.6	4.52	27	9	9	22	9	0	
NIRAS Natura	59	27.2	46	6.6	0.74	27	22	22	40	10	1	
Orgut	76	26.9	35	2.1	0.23	8	50	15	53	5	1	
PNYX	2	1.7	98	0.4	0.42	51	1	1	100	1	0	
Prime PR	165	1.6	1	0.7	0.15	50	90	90	47	1	0	
A&B Svensson	19	11.9	63	1.6	3.42	42	4	4	50	3	0	
PWC Sverige	4648	15.8	0	9.8	0.92	68	3897	3897	42	13	1	
SIPU Int.	147	72.9	50	12.9	2.46	21	40	40	38	20	1	
SWECO Int.	8200	8.3	0	2.7	0.57	40	7947	3925	70	4	1	
Svensk Skogsc.	1	1.6	100	0.3		16	1	1	100	1	0	
WSP	2802	6.7	0	4.0	0.63	70	2376	2376	69	6	1	
Glob Bus. Labs		3.4									0	1
Studio J Assur		1.9									0	1
Tot > 1 Mkr	23775	297.3	32	78.3	20.4	33	19441	15299	56	114	9	2

Not: Summor i miljoner kronor om ej annat anges. **Intäkter, Tot** avser företagens totala fakturering, **Sida** avser årets fakturering till Sida. **%** är Sidafakturornas andel av total fakturering. **PK** avser beräknad personalkostnad i Sverige för Sidafakturerad verksamhet, **Res.** är Sidafakturerings andel av årets rörelseresultat. **SE %** avser andelen av Sidafaktureringen som används i Sverige (PK+Res). **Personal, Tot** avser samtlig personal i företaget, **SE** avser personal i Sverige, **Män %** är andelen män, **SE BR** avser sysselsättning i Sverige förknippad med uppdrag från Sida. **SC** indikerar medlemskap i branschorganisationen Swedish Consultants. **NA** avser antal organisationer för vilka fullständiga uppgifter saknas. För detaljer, se material på EBA:s hemsida (www.eba.se). Utöver dessa 20 aktörer fakturerade 131 aktörer medel Sida för tillsammans 22 miljoner kronor, understigande 1 miljon kronor per aktör.

Tabell 15. Övriga organisationer/företag med medel från Sida överstigande 1 miljon

Organisation	Sektor/typ	Intäkter:				Personal:			
		BR	%	SE	SE	Tot	SE	Män	SE
IDEA	Int org	86.2	43	86.2	100	153	70	46	30.3
Raoul Wallenberg Inst.	Stiftelse	60.1	91	44.8	74	43	38	37	33.5
SEI	Stiftelse	46.0	43	27.6	60	75	58	52	17.9
SIWI	Stiftelse	36.7	38	25.9	71	64	64	0	19.5
WMU	Int org	25.0		25.0	100	41	41		19.0
NIR	Näringsliv.	23.7	59	11.8	50	11	11	0	4.6
SITE	Utb./forskning	14.4	70	9.0	62	16	16	50	9.4
SIPRI	Forskning	13.9	27	13.9	100	51	51	55	13.7
Business Sweden	Näringsliv.	11.8	2	1.5	12	543	153	46	0.4
Dag Hammarskjölds	Stiftelse	11.6		11.6	100	10	10	0	8.1
SIS	Branschorg.	11.3	5	5.6	50	160	160	0	3.8
Tamasi	Stiftelse	11.1		5.6	50	0	0	0	0.0
Mistra	Stiftelse	10.0	39	10.0	100	7	7	71	2.7
Handelshögskolan Sth	Utb./forskning	7.1		7.1	100	0	0	0	2.1
Chamber Trade	Branschorg.	6.7		3.4	50	0	0	0	0.0
IVL AB	Forskning	4.9	2	2.5	50	215	208	49	2.2
Spinalis	Stiftelse	4.5		0.4	8	0	0	0	0.0
Sust. Business Mälard.	Branschorg.	4.2		0.3	8	0	0	0	0.0
Chalmers	Utb./forskning	4.2	0	2.1	50	2836	2836	64	1.8
KVA	NGO	3.6	2	1.8	50	106	106	37	1.1
Swecare	Stiftelse	3.2		1.6	50	0	0	0	0.0
IVA	NGO	2.1		1.1	50	0	0	0	0.0
Reach for change	Stiftelse	1.8	5	1.8	100	0	0	0	0.0
Handelshögsk. Jönk.	Utb./forskning	1.3	0	0.7	50	727	727	43	0.6
Utrikespolitiska Inst.	Forskning	1.2	2	1.2	100	39	39	41	1.0
Sv. Barnmorskeförb.	NGO	1.1		0.1	8	0	0	0	0.0
Nordiska Högskolan f.									
folkhälsovetenskap	Utb./forskning	1.0	2	1.0	100	45	34	26	0.6
Scandinavian Care	Stiftelse	1.0		0.5	50	0	0	0	0.0
SBBA	Branschorg.	1.0		0.5	50	0	0	0	0.0
SKR	Branschorg.	1.0	7	0.5	50	9	9	6	0.3
		411.8		304.9	74				172.5

Not: Summor i miljoner kronor om ej annat anges. **Intäkter, BR** är totala medel från Sida enligt Sidas redovisning. **%** är andel av organisationens totala intäkter. **SE BR** är uppskattade medel som används i Sverige, **SE %** är denna användning i procent av medel ur biståndsramen. **Personal, Tot** avser samtlig personal i helårsarbeten, **SE** avser personal i Sverige, **Män %** är andelen män, **SE BR** avser den sysselsättning i

Sverige som finansieras med medel ut biståndsramen. För detaljer vad gäller uppskattad användning i Sverige samt personal i Sverige förknippad med biståndsramen, se material på EBA:s hemsida (www.eba.se). Utöver dessa 30 aktörer erhöll 13 aktörer medel ur biståndsramen på tillsammans 3,86 miljoner kronor, understigande 1 miljon kronor per aktör.

Appendix. Mått på bistånd som stannar i givarländer

Det finns ett antal mått som försöker mäta det bistånd som stannar i givarländer. Dessa mått utgår från det bilaterala biståndet och har ofta namn som signalerar att denna medelsanvändning är av lägre kvalitet än bistånd som ”går fram”. Till skillnad från måtten i denna rapport syftar de därför till att säga någonting om biståndets effektivitet.

Ett mått som ligger nära definitionen i denna rapport benämns ”icke-transfererat bistånd” (non-transferred aid) i Development Initiatives (2013, kapitel 4). Utifrån OECD/DAC:s data över typ av bistånd (se t.ex. DAC, 2013b) erhålls en uppskattning över den del av biståndet som stannar i givarlandet genom att summera posterna ”Stipendier och studentkostnader i givarländer”, ”Skuldavskrivning”, ”Administrativa kostnader inte inkluderade på annat håll”, samt ”Övriga utgifter i givarlandet (information samt kostnader för flyktingmottagande)”.³⁹ I DAC:s data definieras dessa poster som bilateralt bistånd (logiken är alltså att flyktingmottagandet motsvarar bistånd till sändarlandet, även om kostnaderna i praktiken inte tillskrivs enskilda länder). För Sveriges del uppgick mängden icke-transfererat bistånd till 6,6 miljarder år 2013, 5,9 miljarder kronor år 2012, 6,6 miljarder 2011 och 4,9 miljarder år 2010.⁴⁰ Qian (2014, tabell 6) rapporterar att andelen icke-transfererat bistånd i procent av totalt bilateralt bistånd för perioden 2006-2012 varierar från 6 procent (Korea) till nästan 69 procent (Österrike) med Sveriges 25 procent som nionde högst av de 25 länder som ingår i jämförelsen. Det bör dock noteras att dessa andelar (av det bilaterala biståndet) påverkas av den andel bistånd som ges via multilaterala organisationer.⁴¹ Notera också att måttet inte inkluderar kostnader som tas i givarlandet av exempelvis civilsamhällesorganisationer eller för privatsektorsamverkan, forskning eller tjänsteexport.⁴²

³⁹ I klassificeringen utgör dessa grupperna E, F, G och H.

⁴⁰ Egna beräkningar från OECD/DAC:s data (tabell DAC 1). Typ av bistånd rapporteras från och med år 2010. För tidigare år har en automatiserad omkodning gjorts av OECD vilket gör att dessa data kan vara missvisande.

⁴¹ För exempelvis två länder med samma totala bistånd och samma kostnad för flyktingmottagande kommer det land som ger högst andel multilateralt bistånd också ha högst icke-transfererat bistånd som andel av det bilaterala biståndet.

⁴² Sådana kostnader ingår i grupperna B och C.

Återflöden av bistånd avser biståndsmedel som efter det att de formellt blivit tillskrivna en användning hos en mottagare (land eller multinationell organisation) används för upphandling av varor eller tjänster från givarlandet. Återflöden kan bero på att givare formellt kräver att givarlandets företag kontrakteras för inköp av biståndsmedel (så kallat bundet bistånd) men kan också vara ett resultat av att en mottagare upplever det "naturligt" att välja givarlandets företag vid upphandling (implicit bundet bistånd). Ett givarlands företag kan även vara konkurrenskraftiga och därför vinna en transparent, konkurrensutsatt upphandlingsprocess. I alla dessa fall sker ett återflöde av biståndsmedel till givarlandet (se Pettersson och Johansson, 2013, för en diskussion om sådana effekter).

I OECD:s statistik (tabell DAC 7b) redovisas andelen bundet bistånd från och med 1979. Biståndsvolymer i denna tabell är utfästelser (commitments) och inte utbetalningar (disbursements). I redovisningen ingår inte en mängd poster i det bilaterala biståndet som per definition är bundna men som inte är knutna till upphandling mellan givar- och mottagarland, såsom givarlandets administrationskostnader, givarlandets personal och kostnader för asylmottagande och studenter i givarlandet (se DAC 2013b, Annex 11 för en detaljerad uppräknings). För Sveriges del varierade det bundna biståndet mellan 16 och 35 procent av de aktuella posterna till och med början av 1990-talet. Andelen har därefter minskat och har under senare år uppgått till noll eller under 1 procent. Genomsnittet för DAC-länderna år 2012 var 14 procent. Av de poster som ingår i definitionen rapporteras för år 2013 att omkring 175 miljoner kronor av det svenska bilaterala biståndet var bundet.

I FN:s årliga upphandlingsrapport (UNOPS, 2014) framgår att Sverige, tillsammans med Norge och Finland, har en ganska blygsam del av den upphandling av varor och tjänster som sker av FN-organen. År 2013 stod Sverige som leverantörsland för ett värde av 28,5 miljoner USD, eller 0,18 procent av den totala rapporterade upphandlingen av de 33 FN-organ som rapporterade under året (16,1 miljarder USD). För Norge och Finland uppgick andelen till 0,17 respektive 0,21 procent. Danmark svarade för ett totalt värde av 553

miljoner USD, eller 3,44 procent av den totala upphandlingen och var därmed femte största leverantörsland till FN.⁴³

Författaren till denna rapport är inte medveten om några uppskattningar över totala återflöden av svenskt bistånd. GAO (1995, s. 25) skriver om återflöden av svenskt bistånd att "[i]n Sweden, the concept of return flows first made its appearance in government aid legislation in the late 1970s. The government's objective was that Swedish aid, while fulfilling all its development goals, should be managed in such a way that the amount of return flows increased. According to [Frühling, 1986], economic motives were similar to those that once prompted government to suggest an expansion of official tied aid, a return flow was, and has remained, a neutral or even positive concept. The catchword became better use of the Swedish resource base in development assistance activities, rather than formally tying aid. The public's reaction to the concept of return flows was more restrained because return flows did not explicitly support the Swedish economy. It did, however, offer reassurances to members of Parliament and special interests that Swedish businesses did benefit from bilateral economic assistance."

CONCORD AidWatch (2013) har skapat ett mått över "verkligt bistånd" (genuine aid) och exkluderar därför vad de definierar som "uppblåst bistånd" (inflated aid). Detta uppblåsta bistånd utgörs av icke-transfererat bistånd enligt ovan (bortsett från posten administrativa kostnader) med tillägg av mängden bundet bistånd och mottagarländernas räntebetalningar på tagna lån. Under 2012 var enligt detta mått 10 procent av Sveriges bistånd uppblåst (14 procent av det bilaterala biståndet). För de större europeiska givarna låg Österrike högst med 27 procent och Storbritannien lägst med under en procent av sitt totala bistånd.

Organisationen ActionAid har ett eget mått som de kallar för "riktigt bistånd" (real aid) där övrigt bistånd benämns "undermåligt bistånd" (substandard aid, i tidigare rapporter phantom aid). Undermåligt bistånd består bland annat av icke-transfererat bistånd, bistånd till mottagare som inte tillhör de fattigaste länderna, bundet

⁴³ Sveriges andel kan jämföras med den obligatoriska avgiften till FN (exklusive de frivilliga bidragen till FN:s fackorgan) som för Sverige uppgår till omkring 1 procent av FN:s budget. Att Sverige är leverantörsland innebär att företaget eller organisationen i fråga är registrerade i Sverige. Därmed ingår inte svenska koncerners dotterbolag (exempelvis Skanska i USA) i redovisningen för Sverige.

bistånd och överprissatt tekniskt samarbete (ActionAid, 2011, avsnitt 4.4). Sveriges undermåliga bistånd beräknades för år 2009 till 23 procent av det totala svenska biståndet vilket gjorde Sverige till femte "bästa" av de 23 givarländer som ingår i deras analys (den svenska andelen var dock en ökning från 2004 års 21 procent).

OECD/DAC har utvecklat ett mått, *"landprogrammerbart stöd"* (country-programmable aid, CPA) som avser mäta det bilaterala bistånd som ett mottagarland kan sägas ha betydande inflytande över och ett givarland hållas "leveransansvarig" för (multilaterala givare räknas därför separat). Måttet utesluter det bistånd som används i givarlandet ("non-transferred aid" enligt ovan) och visst bistånd som "går fram" utan att vara föremål för gemensamma förhandlingar mellan givar- och mottagarregering (humanitärt bistånd, livsmedelsbistånd, kärnstöd till internationella NGO:s eller icke landspecificerat stöd). CPA för Sverige uppgick år 2012 till knappt 29 procent av det totala svenska biståndet.